

ek

vásároiba eladott még a dekretumban írat is. A szövetségeknek minden megyében valahányszor is igényeznek. A busz az árak emelkedő-

Sulyosbodnak Stahlheim és a listák között

yett: antiszemita rab

Rador.) A nemzeti Stahlheim, a volt ége közti konfliktus odik. A náci-milícia ziste Schwartzkorps, ellen hozott in- iusítani a reakcio- znek ujjászületését. zeket írja: Mikor a t adott a kampós- nemzeti szocialista nek a szervezetnek rálni a nemzeti moz- m két év multán a am kénytelen rá- ben keserűen csalat- háig sem volt képes zórikusan alkalmaz- lista direktívákhoz, abadkőműves páho- em-vonhatja kétség- tőbb vezére szabad- eredetű. Nem lehet állam a nemzeti szo- kei által díktált in- a Stahlheim ellen. ador.) Bajor hír- rammergauban há- zezett Jézus-miszté- reuthi Wagner-élf- as vonzóerőt gya- ak ezreire, megszün- t egy zsidóellenes ták helyettesíteni, termés" lesz és egy dó által való elcsá- A főszerepet Alois aki eddig Jézus

Traszvaiban. Lo- ranszvaai Ermeloben robbanás történt. Az szerint 79, köztük 4

PETROL-

PETROL 8 órát ég

ancia!

Comp. CLUJ

(szemben)

megállapítása szerint

VIZ

bél, epehólyag és nak ellen a legjobb, enyhén, biztosan és hat. Kapható minde- Vitromin Rt. Calea

és Lapkiadó K. K.

a Barón L. Pop 9-77.

BAZ

Direkció postai pólító la min. No. 224713/1929. Szerkesztőség és kiadóhivatal

16 Telefo: Havonta 1 ezer 600, félre: Há- félre 13, detések díja KELET az díj egyet Cikkünk utánnomását csak a tor- rás megjelölésével engedjük meg.

Dr. Kassatter Robert Budapest Budapest 21. sz. u. 1. e

Ara 5 lej

Bármentetlen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jánber Ferenc. Bucuresti szerkesztő Heszegi Ernő, Strada Matei Mile 3.

Péntek, 1935. augusztus 2.

5695. EV. XVIII. ÉVF. AV 3. 170. SZÁM.

Geniben komolyan bíznak abban, hogy az olasz-abesszin viszály ügyében sikerül áthidalni a nehézségeket

Laval táviratilag kérte fel Mussolinit, hogy ne gördítsen akadályokat az olasz-abesszin viszály békés megoldása elé

Az olasz-abesszin békéltető tárgyalások folytatását és a probléma megvitatásának augusztus 25-re való halasztását javasolta Laval. Eden és Litvinov közös javaslata Olaszországnak és Abessziniának

Benes nem vesz részt a Népszövetség rendkívüli ülészakának tárgyalásain, mert nem akarja ezzel a dunai paktum ügyét megnehezíteni

Vaida visszahérezkedik a nemzeti parasztpártba

Nagyon csöndes ember lett Vaida Sándor. Amilyen hangos lármáival járta be még néhány hónappal ezelőtt az országot, hogy megírja a nemzeti programját, a sumerts valachicust, éppen olyan csöndesen elmélikedik már hetek óta a politikai szerenese forgandóságáról.

Elmúlt a hírnév, elmúlt a dícsőség, elmúlt a zászlóbontás és ígérkedés friss dícsősége és nem maradt egyéb csak a keserű száj. A Frontul Románesc megbukott és Vaida most jött rá arra, amit többek között mi is megjósoltunk, még zászlóbontása idején, hogy kár volt neki negyven esztendő politikai munka erkölcsi értékét és presztizsét apró részletekben megenni.

Most hogy az évtizedek alatt összegyűlt politikai tőkével szép esőndben tökéletesen elkészült, illedelmes visszahérezkedik a nemzeti parasztpártba. És a nemzeti parasztpárt vissza is fogja venni.

Vissza fogja venni, de Vaida nem lesz már a régi és a pártjával való viszony sem lesz már a régi.

Önkéntelenül eszünkbe jut a vándorló legény története, aki 100 lejt ígért a társának, ha megcsinál egy fél békát. A társ megette és be is inkasszálta a száz lejt, ami viszont nagyon fájt a vándorló legénynek és hogy visszaszerezze a száz lejt, ajánlkozott, hogy száz lejtért 6 is megcsinál a béka másik felét. Egy is lett, a száz lejt visszakerült a zsebébe. Mire előhajította magát: — En se nyertem, te sem nyertél, de mi nek kellett a békát lenyelni?

Valóban, minek is kellett a Frontul Románesc békáját lenyeljük?

A halasztás hősei

Az ugynevezett civilizált világ minden jelentősebb pontján hatalmas problémák várnak sürgős megoldásra. Sztrájkok, forrongások, szélsőséges politikai kalandorok megoldódással bizonyítják, hogy nemcsak átmeneti nehézségekről, hanem egy egész rendszer és egy egész társadalmi struktúra súlyos válságáról van szó, amelyet csak gyors, éleslátó, okos és egyben körültekintő beavatkozással lehetne megoldani.

Ez a kor a tett hőseit, még pedig az előre és nem hátra néző szempontok alapján való cselekvés hőseit igényelné, akik le tudnának mondani pillanatnyi érdekeikről, akik valóban a néperdekek és nem a partikuláris érdekek képviselői volnának.

Minden más korban akadtak nagy vezetők és érett tömegek, akik illetőleg amelyek a változtatás nagy művét a legnagyobb önfeláldozással vitték véghez. A mi szomorú korszakunkban, legalább is a jelenben, nincsenek se igazi hősei, se igazi, változtató akarattal átfűtött tömegei.

Genf, augusztus 1. A tanács tegnapi ülésén nem volt nyilvános vita. A zárt ülésen az olasz és az abessziniai megbízottak ismertetői után angol részről sürgették az érdemi tárgyalást. A többség Laval közvetítő javaslata mellett foglalt állást, amely a legközelebbi tanácsülés időpontjául csütörtök délután 5 órát ajánlotta, hogy időközben magánmegbeszélésekre kellő idő álljon rendelkezésre. A tanács a francia miniszterelnök javaslata értelmében hozta meg döntését.

A hatalmak fődelegátusainak magánmegbeszélés jellegű eszmecsereje éjfélig tartott, amely után átadták az olasz és az abessziniai fődelegátusoknak egy kidolgozott formulatervezetet. A két főmegbízott eljuttatta táviratban utasításkérés mellett kormányaihoz az új formulát.

A francia lapokhoz érkezett genfi táviratok arról számolnak be, hogy a hatalmak kormányai által kívánatosnak ítélt formula a békéltető tárgyalások folytatását és a nyilvános vitának az augusztusi rendes tanácsülésig való elnapolását javasolja. A tanács kinevez már az ülészakon ötödik döntőbíróit a békéltetésnek tovább kell folynia. Az eljárás eredményéről a bizottság az augusztusi tanácsülés előtt tesz jelentést. A tanács azt is igényli a felektől, hogy fegyveres erő igénybe vételétől tartózkodjanak.

A fentiek alapján a hangulat inkább reménykedő.

Kilátás van arra, hogy a nehézségeket sikerülni fog áthidalni.

A fődelegátusok folytatják a magánmegbeszéléseket.

A Paris Soir szerint Benes, az alapokmány hajthatatlan híve amiatt nem vesz ezuttal részt a genfi tanácsülésen, hogy

ne kelljen esetleg fellépnie esetleg Olaszország ellen most, amikor a dunai meg egyezésre irányuló diplomáciai eszmecsere még olyan jó uton haladnak.

Több prágai lap közli a hírt, hogy a Franciaország és Olaszország között folyó s a dunai egyezményt illető diplomáciai eszmecserekről állandóan tájékoztatják a kisanánt kormányait.

Eden, Laval és Litvinov formulája

London, augusztus 1. A Reuter értesülése szerint Eden tegnap este hosszabb telefonbeszélgetést folytatott Londonnal, majd Lavallal, Litvinovval és Avenollal tárgyalt.

A Daily Mail szerint a Népszövetség jogi szakértői kétségbevonják Abesszímia jogát, hogy az olasz-abesszin döntőbírósgától a két ország határainak ügyében is döntést kérjen. Franciaország az olasz álláspontot támogatja, míg Szovjetország és más államok az angolokét, ha Abesszímia kötelezi magát arra, hogy a Népszövetség határozatainak aláveti magát.

A Times genfi tudósítója közli, hogy Eden, Laval és Litvinov tanácskozásán a következő formulában állapodtak meg:

1. Kijelölik a békéltető-bizottság ötödik tagját.
  2. Ez a bizottság szeptember 4 előtt jelentést terjeszt be.
  3. Ebben az időpontban a népszövetségi tanács újból összeül.
  4. Ha e napig megegyezés nem jön létre, a tanács a kérdést egész komplexumában meg fogja vizsgálni.
- (Folytatása a 8-ik oldalon)

Mindenütt a demagógia, a megtévesztés és brutalitás művészete és legfőképpen a halasztás taktikája diadalmaskodik a tiszta és nemes akaratok felett.

A halasztás hősei ülnek — az események rohanó áradatában — a kormányok báronyszékében, a nemzetközi tanácskozó asztalok zöldposztójánál, akiknek minden gondjuk arra irányul csak, hogy az üdítő cselekvés fluiduma helyett a halasztás miázmás levegőt terjesszék ki a sürgető problémák felett.

Nincs kéz, amely erőlyesen csapna le az igazságok asztalára, hogy megvédelmezze az igazságtalanságok hordáit borzalmaik elkövetésében, nincs elv és nincs szempont, amely a civilizált világ közvéleményét egy frontba tudná mozgósítani azok ellen, akik a társadalmi és népek közötti viszonylatokban a duva erőszak és a kiméltelenség embertelen szempontjait akarják érvényesíteni.

Megoldások helyett mindenütt és minden esetben a halasztást javasolják csak, a latin közmondás bölcsességére hivatkozva, mely szerint aki időt nyer, életet is nyer egyben.

Holtat a dolgok mai állása közepette a meddő időnyerés egyenlő az idő követelményei elől való kitéréssel. Egyenlő a beleegyezéssel mindama ártó dolgok oldalán, amelyek végül is a béke felborítására és a tömeges hullahegyekhez vezet.

Halasztani, mindent elhalasztani — ez a szempont érvényesül a népszövetségi tanács most megnyílt rendkívüli ülészakán is. Ha ez a halasztás célhoz vezetne, nem lehetne ellene semmi kifogást emelni, de sajnos a jelek szerint csak a háborúra való felkészülés lehetőségeit támasztja alá.

A halasztás hősei nemcsak a háborús atmoszféra elmélyülését teszik lehetővé, de a gazdasági és társadalmi élet egyre fokozódó megoldás nélküli állapotának elmélyülését is.

VILÁG TUDKAZ

A Wallstreet

Topografiai tekintetben a Wallstreet egy arányilag keskeny, felhőkarcolók által szegélyezett ucca, amely a Manhattan sziget déli csúcsától négyszáz méternyi hosszúságban Broadwaytől húzódik az East Riverig és amely a Southstreet felőli részén már szegényes házakból áll. Szimbólikus értelemben a Wallstreet az amerikai nagytőke fellegrára, az Egyesült Államok finandális életének gócpontja, Amerika pénzcentruma.

A Wallstreet központja az értéktőzsde, Newyork „Stock Exchange”-je, amely monumentális, de kissé komor palotája ennek az uccának. Görög stílusban van építve, nyolc emeletnyi magasságu, mindazonáltal a nálánál jóval magasabb szomszéd házak közül is kiemelkedik. Egy évszázad óta a pénz uccája a Wallstreet.

1817-ben, amikor még csak egy keskeny, közvetlen járda volt, a newyorki kereskedők testülete ezen a helyen, ahol most a börze áll, egy fabódét bérlet, ahol a kereskedők találkoztak és lebonyolították üzleteiket. Ebben az első newyorki tőzsdéépületben leginkább állami papirokkal kereskedtek. A vasutársaságok részvényei, amelyek félvászadon keresztül a newyorki börze főüzletei voltak, csak 1830-ban kerültek forgalomba. 1865-ben végre a newyorki börzét egy kőháza helyezték. A mostani épület azonban csak a múlt század végén épült fel. 1879-ben állapították meg a tőzsdetagoak számát. Abban az időben 1100-ban állapították meg a tőzsdetagoak számát és azóta sem engedték meg, hogy ez a szám emelkedjék, jöllehet az utóbbi fél évszázadban az üzleti forgalom jelentősen megerősödött. Nem kell csodálkozni azon, hogy börzehelyeket, amelyeket a 90-es években még néhány ezer dollárért lehetett megváltani, a mostani krízis előtt nem lehetett megkapni félmillió dollaron alól. Még most is, a krízis idejében, néhány százezer dollárt szívesen fizetnek egy-egy „tőzsdéülésért”. Hogy milyen roppant tőkék cseréinek gazdát a Stock Exchangen, látható abból, hogy a konjunktura idejében egyetlen napon tízmillió részvényt forgalmaztak, kétmillió dollár értékben.

A tőzsde épületének egyik része karzattá van kiképezve, amelyről látni lehet a tőzdei élet zajlását. A láрма, amely alulról jön, elárulja, hogy feszült energiák atmoszférájában van az ember. Aki avatott a dolgokban, a lármából is meg tudja állapítani, hogy milyen üzletnapja van a börzének. Egy emeletnyi magasságu fekete táblán fehér foltok ugrálnak. Ezek jelzik az árfojlamokat és a megkötött üzleteket. Lent a teremben kétezer ember tartózkodik, akik egy sülyedő hajó utasainak az izgalmas futnak a terem egyik sarkából a másikba. A laikus nem tudja megérteni, hogyan lehet ilyen örületes hajszában üzleteket lebonyolítani, amelyek minden körülmények között nyugalmat igényelnek. Azonban a kereskedők nemcsak tárgyaknak, hanem aruokkal és kezükkel is úgy dolgoznak, hogy abból a felek nagyon jól megértik egymást. Megtörténik, hogy milliók üzleteket fejbeccentéssel intéznek el egymás között. Természetesen ezek a tőzsdések egymás között megbízhatóságát a gyakorlat már régen ellenőrizte, úgy, hogy csak ritkán történhetik meg, hogy valamelyik fél letagadjja azt a szándékát, amit szóval ki sem fejezett, csak egy-egy fej, vagy kézmozdulattal.

A mozdulatot nyomon követi a noteszbe való bejegyzés. Egymásnak megmutatják a ceruzával írott néhány szót és ezzel va-

gyonok cserélnek gazdát. A Stock Exchange működése azután már a világ szeméi előtt játszódna le. Mindazt, amit a börzéletgatók le tudnak olvasni a fekete tábláról, a következő pillanatban már kétezer telefontávon közlik egész Amerikában és innen az egész világba.

Egy másik üzleti gócpontja a pénz és az arany utjának: a Wallstreet 23 számú ház. Ez Morganék bankháza. Még emlékezhetünk az amerikai szenátusnak a nyomozására a Morgan-ház adóügyeinek kivizsgálása céljából. Akkor tudja meg a közönség, hogy J. P. Morgan és 17 társa 72 ipari vállalkozásánál 102 igazgatósági tagság után huz jövedelmeket és pedig huszmilliárd dollár értékben. A Morgan-házhoz tartozó cégek 70 milliárd részvény tőke felett rendelkeznek, vagyis az Egyesült Államok nemzeti vagyonának több mint egynegyede felett. A roppant tőke 167 személy kezében összpontosul, akik együtt 2450 igazgatósági helyet töltenek be és valamilyen tekintetben függő viszonyban vannak a Morgan-házzal. Ezzel megértjük azt is, hogy Morgan milyen hatalmas reprezentál.

A Wallstreeten élesezű, józan, hidegen gondolkodó férfiak ülnek, akik semmiféle filozófikus spekulációról nem akarnak tudni. Ezek a realis emberek azonban mégis a legbabonásabbak egész Amerikában. Nem mennek az ucca tulsó felére, ha macskát látnak. Nincs egyetlen felhőkarcolója Newyorknak, amelynek 13-ik emeletén tőzsdés lakna. A 13-as számtól őrizkednek. Ha egy háztulajdonos mégis ki akarja adni a Wallstreeten a 13-ik számú emeletét, akkor vagy idegeneket vesz be, vagy pedig az emelet számzásából kihagyja a 13-ast. Vannak közöttük olyanok, akik csak régi autómobil használnak és világért sem ülnének be modern gépkocsiba. A börze előtt ősi típusú Fordokat lehet látni, melyeknek tulajdonosai sok millió dollár fölélt rendelkeznek. Vannak továbbá tőzsdetagek, akik babonából senkivel kezdet nem fognak a Stock Exchange épületében. Sokan viszont nem vesznek fel más ruhát, csak amit apjuk viselt akkor, amikor bent a tőzsde falai között dolgoznak.

A Wallstreet előtt csillagjósok keresik a kenyérüket. Mert sok börzésznek az a bogara, hogy addig nem lépnek be a börze kapuján, amíg a jós meg nem mondja nekik, hogy milyen üzletekre van kilátása.

ÉRTÉKES FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MÚSORA:

Ma, pénteken a legszenzációsabb kettős műsor: I. Moszkvai éjszakák, főszt.: Harry Baur, Annabella. II. Csak engem szeress. A legjobb angol vígjáték. Premier. Előadások kezdete: Moszkvai éjszakák: 3.20, 6.20, 9.20, Engem szeress: 5, 8, 10.30.

SZINKRÓ MOZGÓ MÚSORA:

(A leghűvösebb nyári mozgó)

Ma: Ördögasszony. (Az asszony és a bábu). Főszt.: Marlene Dietrich, Lionel Atwill, Cesar Romero. Előtte új Micky Mauss és Silly Simphonie. Előadások: 3, 5, 7, 9 órák. Helyárak: 10 és 17 lej.

AZ OPERA MOZGÓ MÚSORA:

Csütörtöktől: Az orvos. Clark Gable és Myrna Loy.

EDISON MOZGÓ MÚSORA:

Két film egy helyért: I. Láthatatlan ember. H. G. Wells világhírű regénye film. Claude Rains és Gloria Stuarttal. II. Hoffmann k. a meséi. Anny Ondrával. Helyárak: 7 és 10 lej. Előadások kezdete: 3, 6, 9 órák.

Megnagyobbítják a haifai kikötőt. Haifából jelentik: A palesztinai kormány elrendelte az építkezések megindítását a haifai kikötő kibővítésére. A haifai kikötőben ezután nem négy — mint eddig, — hanem 10 hajó fog kikötetni.

A kongresszusi választások eredménye Palesztinában

Kieleződött a viszony a Mizrahi munkásifjusága és a Mizrahi Világszövetség között

Jeruzsálem, augusztus 1. Julius 28-án zajlottak le Palesztinában a delegátusválasztások a 19. cionista világkongresszusra. Julius 29-én délig 88.230 szavazatot volt ismeretes. Ezek a következőképpen oszlottak meg: Munkáspárt 58.880 szavazatot, jemenita munkások 2150, Mizrahi munkások 8900, klal A) 6150, klal B) 3500, jemeniták 3900, Mizrahi 2700, Mizrahi Havatik 800, állampárt 950 szavazatot.

A fenti eredmények még nem véglegesek, de ebből is meg lehet állapítani, hogy a munkáspárt hatalmas győzelmet eredményezett a palesztinai választásokon. A többi pártok közül a legtöbb szavazatot a Hapoél Hamizrahi, a vallásos munkások listája kapta, majd a progresszív klalcionisták következtek.

Berlin, augusztus 1. Németországban 5694-95 évben mintegy 100.863 sékelt adtak el és ennek alapján a németországi cionisták 34 delegátust küldenek a 19. cionista kongresszusra. Mint ismeretes, Németországban nem lesznek az idén delegátusválasztások, miután a pártok egységes listában állapodtak meg. A megálapodás értelmében a mandátumokat három egyenlő részben osztják meg a klalcionisták (progresszív csoport), a munkáspárt és a Mizrahi között.

Prága, augusztus 1. Csehszlovákiában 60 választási kerületben 9300 szavazatot adtak le. Ebből 3700 szavazatot a munkáspárt, 2500 szavazatot a klalcionisták A) csoportja, 2300 szavazatot a Mizrahi és 800 szavazatot a Grossmann-féle állampárt kapott. A végleges eredmény még nem ismeretes.

Prágában a munkáspárt 300, a klal A) 279, a Mizrahi 46 és az állampárt 16 szavazatot kapott.

Chisinau, augusztus 1. Julius 29-én zajlottak le a kongresszusi választások Besarábiában. Tizenkét helységben, Chisinaut is beleértve, a következő eredmények adódtak: 4669 szavazatot a munkáspárt, 1325 szavazatot semleges klalcionisták, 575 szavazatot a Mizrahi és 510 szavazatot az állampárt kapott.

Jeruzsálem, augusztus 1. A napokban tartotta meg országos konferenciáját a Hapoél Hamizrahi, a Mizrahi Világszövetséghez tartozó munkások szervezete. A konferencia többek között elhatározta, hogy a Hapoél Hamizrahi sohasem fog hozzájárulni olyan politikához, mely a Jewish Agency egységének megbontására törekszik és amennyiben a Mizrahi Világszövetség legközelebbi, krakkói konferenciája nem tisztázza pozitív formában a Mizrahi viszonyát a Cionista Világszövetséghez, úgy a Hapoél Hamizrahi elszakad a Mizrahi Világszövetségtől és független politikai testületé alakul át.

Newyork, augusztus 1. Az amerikai Mizrahi Hacair (Mizrahi ifjuság) legutóbbi konferenciáján elhatározta, hogy nevét „Hapoél Hamizrahi“-ra változtatja. Ugyanakkor elhatározta, hogy elszakadnak a Mizrahi szervezettől és a Tora vö-Avoda mozgalom soraiba lépnek. A határozatot egyhangulag szavazták meg azzal a kiegészítéssel, hogy a közös érdekek és kérdések ügyében hajlandó együttesen eljárni a Mizrahi szervezettel.

Megszünteti Rooseveltnél az elavult törvényeket

Ahol tilos a drámaírás. A puritánok nevelésügyi törvényei. A Kék Törvények alkonya

Washington, augusztus 1. Az Amerikai Egyesült Államok minden iskolágyermekéről ismeri, hogy ott nincsenek korlátozva a lehetőségek és bár mostanában ott sem tulságos a jólét, az általános létfenntartási lehetőség a miénkhez viszonyítva mégis messzire túlnó azon, amit Európában elképzelhetnek az emberek. A gyors gazdagodás és a legsötétebb nyomor egymás mellett otthonos a nagyvárosokban. Egy-egy természeti katasztrófa, mint tegyük fel az ideai homokvihar és szárazság, a jövőü emberek millióit teszi tönkre. Maga az amerikai élet is nagyban különbözik minden más ország polgárságának társadalmi berendezkedésétől. Ismeretlenek azonban azok az amerikai furcsaságok, melyeknek megszüntetését vette tervbe Rooseveltnél.

Arról van szó, hogy az elnök revízió alá

vette egyes unióbéli államok ósdi és merőben tartatlan törvénykönyveit és bár a kijelentésben levő reformok általános felzúdulást keltezték, az istenhátmozgótti puszták seriffjeitől a nagyvárosok törvényszékeinek bírói testületéig: mindenki tudja, hogy amit egyszer az elnök elhatározott, abból nem enged s így ezennel vége a szokásoknak, amiket régi puritánok és országalapítók vezettek be s amiknek nagy szerepük volt abban, hogy az amerikai nép ma még mindig a múlt évszázadok szokásainak hatalma alatt él.

A vasárnapok új rendje

Ismeretes az a körülmény, hogy az Unióban nem lehet vasárnap beülni a kocsmába, mert ezen a napon zárva vannak az összes szórakozóhelyek. Ez még csak rendjén volna.

Am vannak államok, ahol a puritánok szigorú törvényei szerint nemcsak a szórakozás, hanem az is tilos, hogy vasárnap bárki akár otthon, akár nyilvánosan énekelni mérészen. Legfeljebb zoltárokat szabad énekelni az uccán. A „Blue Laws“ — Kék Törvény — előírja, hogy vasárnap semmiféle közlekedés el nem tűrhető. Már most előáll az a szomorú eset, hogy például Connecticutban sorra büntették azokat a más állam, béli kirándulókat, akik akár biciklin, akár autón, át mertek haladni a halotti csendben ünneplő városokban.

Rooseveltnél nyilatkozata szerint a vendéglők ezentúl is zárva maradnak ugyan szombat délután négy óráig, de az éneklés szabad és az űdvhadserg is megtarthatja nyilvános gyűléseit. Ötszáz ezer lelket számláló városokban kerületenként egy bormérés is nyitvatartat. Ugyancsak megszünteti az új törvény azt a bolondos connecticuti rendszabályt, mely szerint vasárnap tilos borotválkozni, továbbá azt is, hogy a polgárok vasárnap bármely vízen, legyen az patak vagy tócsa, nem kelhetnek át. Ezt az utóbbi törvényt a puritánok a Biblia nyomán alkották. A régi zsidók törvényei ugyanis szintén megtiltották hiveiknek, hogy szombaton vízben gázoljanak.

Nincs több botbüntetés az asszonyokra

Mississippi állam nyilvános és utkos drámáiról eddig nagy bajban voltak amennyiben szigorúan tilos volt munkát, a nyilvánosság előtt felolvasni. Még a színészek is írték a drámaírók és ez az állam volt az egyetlen az Unióban, ahol a legmagyobb kereslet mutatkozott vígjátékokban. Most megváltozik a helyzet. Az elnök, aki saját maga is írt már drámákat és nagy irrodalombart híreben áll, a saját hatáskörében fogja Mississippi állambelieket a komolyabb művekkel megismertetni.

Utah államban is vannak megrendszabályozni való dolgok. Ott a férj büntetőjoggal felelős feleségének minden tetteért. Tekintettel arra, hogy Utah lakossága majdnem kizárólag mormon, el lehet képzelni, mennyi minden érte a szegény férjeket, akiknek három-nyolc feleséget kell eltartaniok.

Ugyanez az eset Alabamában is s mindkét államban a férjnek jogában állt, hogy feleséget: adott esetekben botbüntetéssel sújtta. A gyermekekhez nem volt szabad hozzányulni, ha mingyárt embert öltek is, de az asszonyokat néha eldöntötték joggal elkészeztett férjek, hogy súlyos testésérülések, sőt halálesetek történtek a családfő nem egészen nemesen értelmezett törvényadta jogából.

Igaz ugyan, hogy Alabamában előirták, hogy a férj legfeljebb hüvelyknyi vastag botot használhat, de csak ki kell próbálni, mi mindent lehet rögtönözni egy hüvelykes bottal és kiderül, hogy Rooseveltnél emancipáló szándéka mennyire megfelel a mai idők legelőkelőbb követelményeinek.

Az írországi vallási villogások

London, augusztus 1. Down grófság Róma katolikus püspöke felhívást bocsátott ki, amelyben pénzadokozásra szólítja fel a közönséget a katolikusellenes belfasti tüntetések áldozatainak javára. Közlése szerint Belfastban 334 katolikus családot kiűzték lakásukból. A hajléktalanná vált emberek száma 1646. A felhívás hozzáteszi, hogy a jegyzék még nem teljes, mert Belfast egyes uccáin veszélyes utánajárni a helyzetnek: nemcsak a kérdezősködőkre veszélyes, hanem az otlakó katolikus családokra is. Eltekintve a hajléktalanktól, igen nagy a száma azoknak a katolikusoknak, akiknek nem engedi meg, hogy folytassák munkájukat az üzemekben és a hajógyárakban.

Dr. Gregg dublini protestáns érsek vasárnapi szentbeszédében szóváltette, hogy a legutóbbi héten az ir szabadállamban támadásokat követtek el protestáns templomok, lakások és üzletek ellen. Valószínű — mondotta — hogy ezekkel a támadásokkal azokat a bántalmakat akarják megtorolni, amelyeket Belfastban a római katolikus lakosok szenvedtek, de a Belfastban elkövetett igazságtalanságot nem tesszik jóvá azzal, ha az ország más helyén újabb igazságtalanságot művelnek.

Elsőrendű Cukrászno házhoz ajánljuk esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepi alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is felvesznek. Str. Dubalartior 8. Adlerné.

Amikor össze

Junia a G

Bucuresti, augusztus 1. Két ózintén demokráta...
 — Az utóbbi időben...
 — A román állampolitik...
 — Mert a bajok okát...
 — Hogy a Cuza-Goga...
 — Egy szóval Goga és...

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd.

HAIFA

Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság
hajóinak nyári menetrendje:

Indul Constantinából:

<table border="0"> <tr><td>Har Karmel</td><td>augusztus 8</td></tr> <tr><td>Har Cion</td><td>augusztus 16</td></tr> <tr><td>Har Karmel</td><td>augusztus 23</td></tr> <tr><td>Har Cion</td><td>augusztus 30</td></tr> </table>	Har Karmel	augusztus 8	Har Cion	augusztus 16	Har Karmel	augusztus 23	Har Cion	augusztus 30	<p>Jegyárak:</p> <p>Constanta-Haifa</p> <table border="0"> <tr><td>I/a osztály</td><td>Lei 6000</td></tr> <tr><td>I/b osztály</td><td>Lei 5000</td></tr> <tr><td>II osztály</td><td>Lei 4000</td></tr> </table> <p>Constanta-Haifa és vissza</p> <table border="0"> <tr><td>I/a osztály</td><td>Lei 9000</td></tr> <tr><td>I/b osztály</td><td>Lei 8000</td></tr> <tr><td>II osztály</td><td>Lei 7000</td></tr> </table>	I/a osztály	Lei 6000	I/b osztály	Lei 5000	II osztály	Lei 4000	I/a osztály	Lei 9000	I/b osztály	Lei 8000	II osztály	Lei 7000
Har Karmel	augusztus 8																				
Har Cion	augusztus 16																				
Har Karmel	augusztus 23																				
Har Cion	augusztus 30																				
I/a osztály	Lei 6000																				
I/b osztály	Lei 5000																				
II osztály	Lei 4000																				
I/a osztály	Lei 9000																				
I/b osztály	Lei 8000																				
II osztály	Lei 7000																				

Jegyeket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál:
 Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselet:
UJ KELET utazási osztálya
 Vidéken az Uj Kelet fiókkadótisztai és tudósítói szolgálat felvilágosításával.

Amikor összetalálkozik a görcs és a hasfájás

Iunian és Dem. Dobrescu nyilatkoznak a Goga-Cuza fuzióról

Két semmiből lett egy nagyobb semmi — jelenti ki Bucuresti volt főpolgármestere

Bucuresti, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) Két színtén demokrata román politikus nyilatkozik az alábbiakban a Goga-Cuza fuzióról és általában a jobboldali áramlatok előretöréséről. Az egyik Grigore Iunian, volt nemzeti parasztpárti igazságügyminiszter, a másik Dem. Dobrescu, Bucuresti volt főpolgármestere. Előbbi Constantin Stereivel együtt irányítója a radikális parasztpártnak, azon néha politikuskok közé tartozik, akiknél az elvhiség nem üres szólam csupán. Lemondott különböző vállalatoknál elfoglalt igazgatósági tisztségéről, hogy az érdekpolitika gyanújától mentesen vehesse fel a harcot. és egyike azon keveseknek, akiknek van bátorságuk a mai mérgezett atmoszférában is a kisebbségek teljes jogegyenlőségét hirdetni. Minden alkalmat felhasznál arra, hogy a megtámadott kisebbségek védelmére keljen és tisztelget parancsoló személye, ennek ellenére sem áll a jobboldal támadásainak középpontjában, mert tudja róla, hogy becsületességgel meggyőződéssel hiszi azt, amit mond.

— Az utóbbi időben — kezdte nyilatkozatát Iunian — erősen mozgolódnak kezdtek a nacionalista szervezetek. Ennek kifejezése volt a Vaide-féle Román Front megalakulása és a Goga-Cuza fuzió. Engem ez a mozgalom nem aggaszt túlságosan. Sokkal inkább bírok a román tömegek megítélő erejében, semhogy ne lennék nyugodt afelől, hogy végérvényben mégis csak a demokratikus eszmék fognak felülkerekedni. Mindenesetre kötelesek vagyunk energikusan és lelkiismeretesen védelmére kelni a demokratikus beállítódásunknak.

Az igazi nacionalizmus

— A román állampolitika legfontosabb feladata ma: a lakosság kollektivitásának érdekeit a többi államokkal szemben megőrizni. Más nacionalista politikára nincs szükségünk. Az ország határain belül viszont a legegységesebb nacionalista politika az, amely megteremtí az összes ittlaki népek lelki egységét, mert ez biztosítja határainak védelmét is. Az igazi nacionalista politika az ország határain belül nem tesz különbséget nemzetiségek között és egyaránt megadja mindenkinek a lehetőséget, hogy dolgozzék az ország fellendítésén. Más nacionalista politika ebben az országban, amelynek határain belül ott áll a kisebbségi él, a legnagyobb szerencsétlenséget zúdítja rájuk. Attól, hogy kisebbségeink más nyelven beszélnek és más hitet vallanak, még igen jó polgárai lehetnek az államnak. Ha ez nem kezeli őket mostoha gyermekként. A Goga-féle politika viszont választalat emel a különböző nemzetiségek közé. Pártiókznak megfelelhet, de nem szolgálhatja az ország magasabb érdekeit. En a jövőben is igyekeznünk fogok odahatni, hogy leromboljam ezeket a választalatokat.

— Mert a bajok okát nem a kisebbségekben kell keresni. Ezek épúgy nyögik a válság és a nyomor súlyát, mint a román tömegek, köztben a sovinizmus hirdetői a kisebbségi vállalatok igazgatósági tanácsaiban zsiros taktikákat vesznek fel. A bajok igazi oka a gazdasági egységszerű felborulása, amit nálunk nem kis mértékben a politikai erkölcsök meglazulása idézett elő. Alapos purifikálás nélkül nem lehet marandótt alkotni. Csak ennek keresztülvitele révén szerethetjük vissza a nemzet méltóságunkat és tekintélyünket a világ színe előtt.

Dem. Dobrescu nyilatkozik

Eddig Iunian figyelemre méltó, bátor és félreérthetetlenül egyenes nyilatkozata. A másik nyilatkozat Dem. Dobrescu, volt főpolgármester Sfinți Apostol uccai házában elegáns dolgozó szobájában kélegyintve fogadja az újságírók első kérdését.

— Hogy a Cuza-Goga-féle fuzióról beszéljek? Hát az urak ilyen komolytalan dolgokkal foglalkoznak? Még ha uborkaszegény volna a sajtónak... De soha még nyáron ilyen aratásuk nem volt. Itt van a devizapánama... a maglaviti csodatevő pásztor... a Cuza-Goga fuzió sem egyéb, mint nyári tréfa. Akár csak amaz ott — a Dobrescuval szemben levő házra mutat, amelynek homlokzatán a következő tábla áll: „Dr Vaida Sándor diákokhoz” — erre a táblára már háromszor rárajzolták a kampókeresztet és mindannyiszor letörtötték. Ahogy Vaide mondtotta költségvetés korában: „Hadd játszanak a gyerekek”.

A görcs és hasfájás

— Egy szóval Goga és Cuza fuziója két

lejáró politikai utolsó próbálkozása. Hogy egy román közmondást idézzék: „összetalálkozott a görcs, meg a hasfájás”. Különösen Goga járta le magát. A politikai putikban elvesztette minden hitelét. Mikor már nem volt veszíteni valója, összetársult egy másik csöndben lévő politikussal, Cuzával, aki emellett öreg is és ma már csak egy kicsorbult mult babérjain pihen. Más érdeme az öreg urnak nem igen volt, mint hogy egész életén keresztül szidózott. Így azután két semmiből lett egy nagyobb semmi.

— Nem vehetjük komolyan az új pártalakulást, mert a román állam külpolitikája szöges ellentétben áll Cuzáék külpolitikai programjával. Cuzáék Hitler zsoldjába állottak, Romániát is erre az utra szeretnék terelni. Ez pedig soha nem lesz lehetséges. Az új párt zászlajára írta a fajvédelmet és a fajgyűlöletet. A román nép viszont mindig türelmes volt és a szörványosan előforduló ki-

lengések az agitátorok számlájára írhatók. Magasabb államrezon sem kívánja azt, hogy polgár és polgár között különbséget tegyenek. Az ország lakosságának csaknem egyharmada más nemzetiségű. Az országot nem a gyűlölet, hanem a szeretet politikájával szeretnénk megvelük. Az új párt zsidó politikájától nem kell megijedni. Cuza már negyven éve dirigálja az antiszemitizmust minden eredmény nélkül. Komoly politikuskok tisztában vannak azzal, hogy a zsidók hasznos polgárai az országnak. Ha akadt közöttük egy Nacht, ez nem jelenti azt, hogy a nyomában ne akadjon egy Vasilescu is. Meglepetéseket és puccszerű változásokat nem tartok lehetségesnek. Az ország lakosságának zöme tisztában van azzal, hogy sem Cuzára, sem Gogára nem bízhatja sorsát. Ezzel el is mondtam mindent, amit a két ural kapcsolatosan mondhattam — fejezte be nyilatkozatát Bucuresti volt főpolgármestere.

A romániai katolikus érsekség megbélyegzi a hitlerizmust

Vizsgálatot indítanak a német katolikus pap ellen, aki hitlerizmust prédikál Dobruzsában

Bucuresti, augusztus 1. A Tempo című lap egyik tudósítója felvilágosítást kért a katolikus érsekségnél Pieler lelkész magatartásáról való álláspontjáról. Pieler mint ismeretes, az országban, különösen Dobruzsában náci propagandát üz. A lelkész német állampolgár. Cizar érsek távollétében Hervig kanonok a következőket jelentette ki: A katolikus egyház a legegységesebb a földön. A római Vatikántól az emberek között működő leg-távolabbi hittérítőikig, mindenütt ugyanaz

a dogma uralkodik majdnem két évezred óta. A Vatikán véleményt nyilvánított a hitlerizmus felől, amit keresztényellenes és új pogány áramlatnak tart. A romániai katolikus egyház csak hasonlóan tehet. Ki fogjuk vizsgálni a visszaéléseket, amit a klerus egyes tagjai megengednek maguknak. Nem fogjuk megengedni, hogy a mi tradicionális köszöntésünket, a „Diszkrétus Jézus Krisztus”-t, a „Heil Hitler”-rel helyettesítsék.

Miért lett szalónképes a „numerus clausus”

Az Adeverul a diákok számának limitálásáról

Bucuresti, augusztus 1. Az Adeverul mai számában Petre Pandrea, az igen jónévtű és tehetséges fiatal publicista, a diákok számának limitálását kommentálja feltűnésteltető cikkében. „Kezdetben volt a numerus clausus, azaz A. C. Cuza — írja cikkében Pandrea, amióta a jasi professzor matuzsálemi korára — bocsánat! — államférfi lett, akit Goga megfiatalított és elvesztvén az „örök ellenzéki” nimbust, minden kukorica-sárguláskor a hatalomrajzvetelt igéri hiveinek, a numerus clausus is kormányzási elvű lépett elő. Holott még csak nem is mult el a „tömegek művelődésének” korszaka. Az analfabétizmus nincs likvidálva. És egyik napról a másikra kidobták, mint elhasznált butorábrát, Románia hatalmasainak konvencionális hazugságát, akik szöbelileg világszóságot, fejlődést és az adóterhek könnyítését ígérték a tömegeknek.

A „világosság” egyszerre veszedelmes lett. Le az iskolával. Eljen a sötétség!

A középiskolák és egyetem felé való áramlás visszafojtására irányuló minden kísérlet fasiszta jellegű. Mert az egyetemi tanulmányokra aspirálók sora a városok szegényei és a falusi rétegek duzzasztották fel. És csak a gazdagoknak volna joguk a magasabb kultúrához? Ha 2000-re limitálják az évenként felvehető egyetemi hallgatók számát,

másik kétezer gazdag szülő gyermekei minden deviza-megszorítás ellenére is elmennek a külföldi egyetemekre. A kulturát és a diplomákat nem lehet kontingentálni. És így a diákok számának limitálása mérgezett nyilat az alacsonyabb rétegekből kikerülőeknek a horribilis taxáktól amugyis elkínzott teste felé irányítják.

Diákok számának limitálását kéri és ezzel kapcsolatosan az egyetemi tanárok számának csökkentését is.

Statisztikákat is közöltek.

Midőn olvastam ezeket, az volt az impreszióm, hogy a hazugságnak nemcsak vadászaton, háboruban és a szerelemben van helye, hanem a román egyetemek sorsa fölötti vitában is. Dízraelinek igaza volt: a hazugságnak három fokozata van: az egyszerű hazugság, a hamis eskü és a... statisztika.

Simion Mehedinji egyetemi tanár például téves adatokat közöl a németországi egyetemekről, bár mindenesetre tény, hogy Hitler elrendelte az egyetemi hallgatók számának csökkentését nemcsak a zsidók, hanem a fajtiszta árjak számára is. Egy demokratikus laptársunk az egyetemi tanárok számának limitálását kéri és példaképpen hivatkozik a berlini egyetem jogi fakultására, amelynek összesen 18 professzora van.

Csaknem 5 éven át voltam hallgatója en-

Wider Jakob egyetlen héber nyomdája Erdélyben

SEINI, iud. Satmar

Betüöntöde, könyvkötészet, könyvkiadó, stereotypia

Vállalja a legszebb kivitelben bármilyen héber művet, pontoztat is, szidurim, machzorim, chamusim bármily nyelvű fordításban. — Ugyanitt jókarban levő borítékgyártó gép jutányos árban eladó.

nek a fakultásnak. A laptárs téved. A 18 renes tanár mellett — akik valamennyien európai hírv kiválóságok — nyüzsgőnek a rendkívüli tanárok, docensek etc., akik előadásokat, szemináriumokat tartanak, hogy annak rendje és módja szerint készítsék elő az ifjúságot.

Ezzel szemben szükség van a felsőbb oktatás általános átszervezésére. A tanárok nem teljesítik kötelességüket és következőképpen a diákok nem tanulhatnak.

Fejétől büszk a hal.

Diákjaink vannak, de nincsenek tanáraink. Amikor felállították fakultásainkat, erőszakkal hozták a diákokat, és havi fizetést adtak erdélyieknek, akik stafétaszérien váltották le egymást az előadások hallgatásában, amelyekből egy szót sem értettek.

Ma vannak diákok, de nincsenek tantermek, laboratóriumok és tanárok, akik fanatikusan hivatásuknak szentelnék idejüket.”

„A zsidó bevándorlásnak köszönhető a palesztinai prosperity”

mondotta a palesztinai kormány kincstárnoka

Jeruzsálem, augusztus 1. A jeruzsálemi kereskedelmi kamara évi közgyűlésén W. J. Johnson, a palesztinai kormány kincstárnoka nagyszabású expozét tartott az ország gazdasági helyzetéről. Különösen kiemelte és a legnagyobb elismeréssel illette a zsidó bevándorlók gazdasági teljesítményeit és kijelentette, hogy a mai prosperitása Palesztinában a zsidó bevándorlók tevékenységének az eredménye. Az utóbbi időben — mondotta a kormány kincstárnoka — százezer ember jött az országba, mint bevándorló, vagy turista és ennek tudható be, hogy az import 26 százalékkal és az export 27 százalékkal emelkedett. A kormány bevételei 37, kiadásai 19 százalékos emelkedést mutatnak. A kormány költségvetési nyeresége 89 százalékkal növekedett. A palesztinai kormány a fölösleget tartalékalap létesítésére használja fel, hogy a jövőben gazdasági depresszió állana be az ország gazdasági életében, rendelkezzen megfelelő anyagi forrással és segítőeszközzel. Ezenkívül alapot gyűjt a kormány nagyszabású országfejlesztési terv számára, mely többek között a kikötők és a vasut kiépítését irányozza elő. Az adók leszállítását is tervbe vette a kormány. A palesztinai bankokban ezidőszent 16 millió font betét fekszik, ami jelentős tartalék az ország további fejlődésére.

Ezután Hudson ezredes, a palesztinai posta vezérigazgatója szólalt fel és többek között bejelentette, hogy földalatti kábelösszekötést létesítenek Jeruzsálem, Jaffa, Haifa és a szomszédos kolóniák között.

Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a maraureni Astra-között a napokban megállapodás jött létre, melynek értelmében az Uj Kelet előfizetői Rónaszék (Costiui) gyógyfürdőn kivételesen kedvezményben részesülnek. A megállapodás értelmében az Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegy árából 40 százalékos kedvezményt kapnak. A DR 50 százalékos kedvezményt ad a costiui nyaralóknak. Az ellátás hihetetlenül olcsó, ugyancsak a lakások. A fürdőn orth. kóser vendéglő is van. Az Uj Kelet előfizetői a costiui kedvezmények miatt forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk sígheti megbízottjához.

SPORT

Készülünk a cernauti Makabi jubileumi tornájára!

Cluj, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) Rövid pár hét van még hátra a Cernauti Makabi jubileumi tornájának dátumáig, amely szeptember 7 és 8-án lesz. A cernauti Makabi jubileumi tornáját, mint ismeretes, a Brailában megtartott Makabi kongresszus Románia zsidó sportjának ünnepevé avatta, azon tehát Románia minden számoitevő zsidó sportolója jelen lesz, hogy jelenlétével demonstrálja elismerését a cernauti Makabi mintaműködése fölött.

A jubileumi tornán, mint az ország más részéből, Erdély zsidó sportkiválóságai is jelen lesznek. Azokban a városokban, ahol zsidó sportegyesület van, már hetek óta komoly előkészületek folynak annak érdekében, hogy a tornán résztvevő sportolók legjobb formájukban emeljék a versenyek színvonalát.

Az erdélyrészi Makabi szervezet a jubileumi tornával kapcsolatban felelősi, hogy a tornán a következő sportágakban lesznek versenyek:

1. Tömegszabadgyakorlatok. Ebben a számban a tornán résztvevő összes sportolók részt kell vegyenek.
2. Torna (Talaj, szer, stb. férfiak és hölgyek részére.)
3. Könnyű atlétika. (Hölgyek, férfiak és gyermekek részére.)
4. Futball. (Erdély zsidó válogottja barátságos mérkőzést játszik a cernauti Makabival). Erdély zsidó válogottjának összehajlását az oradeai Makabi vállalta.
5. Tenisz. A verseny (amely egyúttal a Romániai Makabi Szervezet évi bajnoki versenye) részletes kiírását lapunk tegnapi számában közöltük.
6. Handball.
7. Korboll.
8. Asztalitenisz. (Férfi egyéni és csapat, női egyéni.)
9. Birkózás.
10. Vivás. (Bemutatóverseny.)
11. Súlyemelés. (Bemutatóverseny.)
12. Speciális gyakorlatok.

Tekintettel arra, hogy a cernauti Makabi jubileumi tornájára nevezni — a tartományok autonómiáját figyelembe véve — csak a tartományi központ utján lehet, az erdélyrészi Makabi szervezet előkésze kéri az erdélyi zsidó sportegyesületeket, amelyek aktív sportolók vagy vezetőikkel az ünnepségeken megkaptak képviseltetni akarják, hogy nevezéseiket legkésőbb augusztus 6-ig juttassák el Aradra (Bulevardul Regina Maria 10), mert a cernauti Makabi augusztus 10 után nevezéseket nem fogad el, eddig a dátumig tehát az erdélyi szervezet a tartomány nevezését el fogja juttatni tekintet nélkül a nevező egyesületek számára.

Magyarország harmadszor is megnyerve bírtokába vette a Klebelsberg-vízipólókupát. Brüsszelből jelenik: A Klebelsberg-kupa nemzetközi vízipólótorna befejezést nyert és azt ezúttal harmadszor is a magyarok nyerték. A magyarok a szabályok szerint, ezúttal a kupát is bírtokukba vették. Az utolsó napon a következő eredmények voltak: Magyarország—Jugoszlávia 5:2 (3:1), Belgium—Svédország 4:2 (1:2), Németország—Franciaország 5:4 (2:1). A torna helyezési sorrendje: 1. Magyarország 5 győzelemmel, 10 ponttal. 2. Belgium 3 győzelemmel, 6 ponttal. 3. Németország 3 győzelemmel, 6 ponttal. 4. Svédország 3 győzelemmel, 6 ponttal. 5. Franciaország 1 győzelemmel, 2 ponttal. 6. Jugoszlávia győzelem és pont nélkül.

Budapestben lesz a Közép-európa Kupa döntőjének első mérkőzése. Budapestről jelenik: A Közép-európa Kupa döntőjébe, mint ismeretes, a Ferencváros és Sparta együttese kerültek. A két érdekelt klub vezetősége között tárgyalások indultak meg annak eldöntésére, hogy a két döntő mérkőzés közül az első Prágában vagy Budapestben legyen. A felek végül is megállapodtak abban, hogy az első mérkőzés szeptember 8-án Budapestben lesz, míg a második 15-én Prágában. Abban is megállapodtak a két érdekelt, hogy a mérkőzések vezetésére a kupabizottságtól, amely az egyezményt is jóvá kell hagyja, angol bírókat kérnek.

Románia tornában is indul az 1935-ös olimpiáson. Cluj sportkörökben akció indult meg annak érdekében, hogy Románia az 1936-ás olimpiáson a tornában is vegyen részt. A kiküldetés fedezésére szükséges anyagi eszközök már rendelkezésre állanak. Románia tornában Morariu Albin, Ludu, Baga és még néhány jelesebb tornász fogja képviselni. A kötelező gyakorlatokat egyébként az említett három tornász már be is tanulta.

Az Universitatea teniszcsapata a gheorgheni országos verseny előtt Targu-Muresen barátságos mérkőzést játszott a Mures gárdájával, amelyet 5:0 arányban győzött le. Eredmények: Dr. Metianu—Grama 6:3, 6:2; 6:2. Gábor—Ovidiu 6:4, 6:2; 6:3, Metianu—Ovidiu 7:5, 6:2, w. o. Gábor—Grama 6:3, 6:4; 6:2, Metianu. Gábor—Ovidiu, Grama 6:4, 6:3, 4:6, 6:2.

KÖZGAZDASÁG

Egyelőre nincs szó sörkartellról?

Az erdélyi sörgyárosok már másodikban tartanak bizalmas megbeszélést Clujon, amely-lal kapcsolatban egyes lapok révén az a hír terjedt el, hogy sörkartell készül. Beavatott helyről származó információink szerint a fennálló nagy konkurrencia miatt egyelőre nem lehet szó kartellszerződés-kötésről. A megbeszélések körül forogtak, hogy miként lehetne olcsóbbá tenni a gyártást. A különböző vállalatok egymáshoz történt közlekedésének kétségtelen jele az, hogy az aradi Dreher sörgyár áruval látta el a tárgumeresi Bürger-gyárat, mégpedig az ott folyó kiéle-

ződött verseny miatt igen olcsó áron. Az árut a Bürger-gyár saját vognettájával, de a származás feltüntetésével hozza forgalomba. Meg-egyezés jött létre abban az irányban is, hogy a Dreher-gyár félvagon sört szállítson az Ursus-gyár tordai körletébe. Az oradeai gyár ez utóbbi kötelezettségének is eleget tett.

Gondot okoz az erdélyi gyáraknak a régi királyságbeli gyárak erőteljes terjeszkedése az erdélyi piacon. Különösen feltűnést kelt, hogy az Azuga és a Luther sörgyárak berendezések és hitelek nyújtásával erőltetik akvizíciós tevékenységüket.

Uj átutalási módszerekről tanácskoznak a pénzügyminisztériumban

A bucaresti pénzügyminisztériumban fontos tanácskozások folynak a transzfer új módszeréről, amelyet a valutapanama kikap-tanása tesz szükségessé. A devizaigényeknek nem lehet eleget tenni, miután nem áll ele-gendő idegen fizetőeszköz rendelkezésre. Évente öt és félmilliárd lej külföldi valutára volna szükség, ennyit azonban a külkereske-demi mérleg feleslegéből nem lehet remélni. Az államkincstárnak a következő összegek átutalására van szüksége: augusztusban 250, szeptemberben 300, októberben 335 millió lej-

re. Ezen felül az állami üzemeknek évente 550 millió lej értékű külföldi áruva van szük-ségük, nem számítva a vasut szükségletét és a hadsereg számláit.

A tanácskozások során sorrendet állítottak fel a tervezet szerint a következőképpen tesznek eleget a kötelezettségeiknek: 1. Állami üzemek anyagbeszerzése. 2. Hadfelszere-lés és állami tartozások törlesztése. Más vo-natkozásokban az átutalást országok szerint ítélik meg s az export adatait veszik tekintetbe.

Ujabb behozatali engedélyek

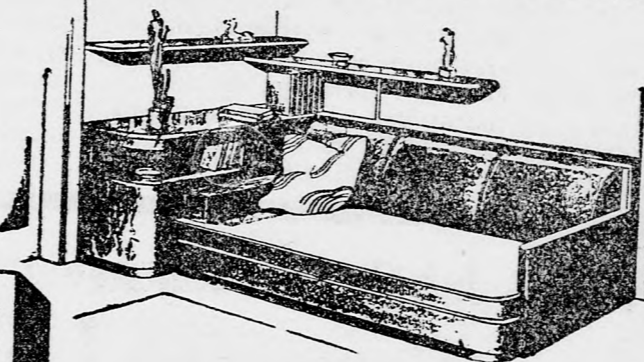
Olvasóink részéről megnyilvánult általá-nos óhajnak iparkodunk eleget tenni, amikor mai lapszámunktól kezdődőleg megkezdjük azon behozatali engedélyek közlését, amelyeket erdélyi és bánági cégek kaptak, vagy amely engedélyek az erdélyi piacot közelebbről érdeklik:

- Esigmann, Sighisoara, art. vam. 508, 509, 512, kgr. 5531, Lei 387,170.
- Industria Textilă Aradana, art. vam. 497, kgr. 5666, Lei 566,600. (Olaszországból.)
- Samuil Karres, Medias, art. vam. 84, kgr. 20,000, Lei 660,000. (Jugoszláviából.)
- Agrumaria, Cluj, art. vam. 896—897, kgr. 10,000, Lei 100,000. (Olaszországból.)
- Drog. Royal S. A., Cluj, art. vam. 1751—52, kgr. 100, Lei 50,000. (Ausztriából.)
- Kern & Co. Continental, vaskereskedelmi társaság, art. vam. 1093, kgr. 20,000, Lei 340,000. (Ausztriából.)
- Sindicatul Agricol, Oradea, art. vam. 868, kgr. 50,000, Lei 900,000. (Ausztriából.)
- Industria Sârmei, art. vam. 932, kgr. 10,500, Lei 105,000. (Ausztriából.)
- Soc. Textilă Belga-Romana, Cluj, art. vam. 508, 512, kgr. 8683, Lei 1,041,900. (Ausztriából.)
- Tesătoria mecanică, George Miesler, Codiua, art. vam. 508, 512, kgr. 11135, Lei 289,450. (Ausztriából.)
- Tesătura Iasi, s. a. r. Iasi, art. vam. 608, 612, kgr. 126,480, Lei 10,793,300. (Ausztriából.)
- Hercules, Cernăuți, art. vam. 497, kgr. Lei 512,500. (Németországból.)
- Hercules, Cernăuți, art. vam. 497, kgr. 1555, Lei 311,000. (Németországból.)
- Lyons selyemgyár, art. vam. 496—499, kgr. 17,500, Lei 2,300,000. (Olaszországból.)
- Sighisoara selyemgyár, art. vam. 202, kgr. 500, Lei 200,000. (Olaszországból.)
- Kawe, Timisoara, art. vam. 497, kgr. 2300, Lei 230,000. (Olaszországból.)
- Kandia, Timisoara, art. vam. 433, kgr. 10,000, Lei 170,000. (Németországból.)
- Gea-Krayer, Timisoara, art. vam. 295, kgr. 300, Lei 34,200. (Németországból.)
- Drogueria Nestor, art. vam. 1450—52, kgr. 1235, Lei 2,000,000. (Svájcból.)
- Phönix, Baia Mare, art. vam. 1248, kgr. 5499, Lei 108,000. (Ausztriából.)
- Astra-Română, art. vam. 1243, stb. gépek, 8000 kgr., Lei 900,000 értékben (Németországból.)
- R. I. M. M. A. art. 1254, kgr. 10727, gépek Németországból, 1,154,800 lej értékben.
- N. Malaxa, Bucuresti, gépek, Németországból, 3,300,000 lej értékben.
- Solvay-művek, art. vam. 1253, kgr. 35, Lei 91,000. (Németországból.)
- Petrosani, art. vam. 1240—41, kgr. 11,900, Lei 557,000 és art. vam. 1268, kgr. 1310, Lei 114,880. (Németországból.)
- Schiel-gépgyár, Brasov, art. vam. 1031, kgr. 11,000, Lei 855,000. (Ausztriából.)
- Instalator, technikai vállalat, Cluj, art. vam. 1080—81, kgr. 13,000, Lei 287,000. (Németországból.)
- Astra vagongyár, art. vam. 1197, kgr. 124,000, Lei 204,000. (Ausztriából.)
- Astra-Romana, art. vam. 1210—1212, kgr. 200,000, Lei 2,862,000. (Németországból.)

Székely és Rétí BUTORGYÁRT

TARGU MURE / BUCURETI / BRAOV

- Tervezőink művészete,
- Munkásaink szaktudása,
- Anyagjaink kiválósága, nyújtják Önnek azt a biztositékot, mely a butorváraálás előfeltétele.

Hívjon bennünket bizalommal és szakemberünk olyan rajzokat mutat majd be Önnek, amelyeket Ön magának elképzelt.

- Kern & Co. Continental vaskereskedelmi társaság, art. vam. 938, kgr. 40,000, Lei 1,000,000. (Németországból.)
- „Ady” harisnyagyár, Cluj, art. vam. 497, kgr. 6164, Lei 1,232,800. (Németországból.)
- Schönberger, Arad, art. vam. 581, kgr. 1228, Lei 162,500. (Olaszországból.)
- H. Klinger, art. vam. 462, kgr. 1200, Lei 68,400. (Olaszországból.)
- Zárnesti cellulozgyár, art. vam. 186, kgr. 285, Lei 122,000. (Ausztriából.)
- Fraji Zimmermann, Sighisoara, art. vam. 143—145, kgr. 1122, Lei 224,500. (Németországból.)
- Hönigsberg, Arad, art. vam. 396—7, kgr. 23,100, Lei 396,600. (Olaszországból.)
- Hönigsberg, Timisoara, art. vam. 396—97, kgr. 31,500, Lei 504,000. (Olaszországból.)
- Hönigsberg, Oradea, art. vam. 396—97, kgr. 27,800, Lei 444,800. (Olaszországból.)
- Cartea Românească, art. vam. 1271, kgr. 4050, Lei 2,025,000 és art. vam. 1275, kgr. 2500, Lei 375,000. (Ausztriából.)
- Philips S. A. R., Bucuresti, art. vam. 1271, kgr. 15,000, Lei 5,700,000. (Ausztriából.)
- Irti, Medias, art. vam. 1232, 1248, gépek és gépalkatrészek 177,000 lej értékben (Ausztriából.)
- Buhusi textilgyár, art. vam. 140—145, kgr. 24,000, Lei 4,800,000. (Lengyelországból.)
- Solvay-művek, art. vam. 1241, kgr. 450, Lei 319,000. (Egyesült Államokból.)
- Astra-vagongyár, art. vam. 938, kgr. 5000, Lei 200,000. (Lengyelországból.)
- Industria Textilă Oradeană, art. vam. 508, kgr. 14,000, Lei 840,000. (Ausztriából.)
- Tesătura Mecanică, Stan Rzesicu, Bucuresti, art. vam. 508, kgr. 41,000, Lei 3,600,000. (Ausztriából.)
- Roter Ladislaus, Timisoara, art. vam. 508, 515, kgr. 11,000, Lei 600,000. (Ausztriából.)
- Adesgo, art. vam. 497, kgr. 5600, Lei 1,188,950. (Németországból.)

ARLEJTÉSEK. Augusztus 17-én a brasov-megyei Zernesti község hivatalos helyiségében hat évi időtartamra bérbeadják a község tulajdonát képező szállodát. — Augusztus 7-én a somesmegyei Gărbău község hivatalos helyiségében arlejtést tartanak a községi iskola építési munkálatainak vállalatba adása céljából. Előirányzat 300 ezer lej. — Augusztus 14-én a bihormegyei Tobolui község hivatalos helyiségében arlejtést tartanak a községi iskola építési munkálatainak vállalatba adása céljából. Előirányzat 146 ezer 751 lej. — Augusztus 8-án az atud állami kórház gazdasági hivatalában arlejtést tartanak a kórház épületének javítási munkálatai vállalatbaadása tárgyában. Előirányzat 400 ezer lej. — Augusztus 16-án a satmari városnázán arlejtést tartanak a városi villamosművek részére szállítandó ezer méter földalati kábel, 3000 darab villanykörte és 520 darab villanyóra beszerzése érdekében. — Augusztus 9-én a clujli klinikák gazdasági hivatalában arlejtést tartanak vatta és egyéb kötése-rek beszerzésé céljából. — Augusztus 7-én az aradi I. Vulcan gimnázium gazdasági hivatalában arlejtést tartanak az intézet javítási munkálataira. — Augusztus 5-én a IX. erdőkörületi igazgatóságnál Clujon arlejtést tartanak a maramuresmegyei Ronisoar köz-ségben levő 34.74 hektár erdőterület kitermelése céljából.

APRÓ

Északegyesület biztos eredményei körébe a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Mare” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Potomáron vehet nehéz bronz és kromozott ebédcsillárokat, asztali lámpákat. Str. Ion Măiorescu 3, délelőtt 11—13 között.

44 éves izr. intelligens, csinos, gyermek-telen uriaszony székelyföldi városban szép házzal és jól jövedelmező foglalkozással, tisztességes, jóméjű jelenéssel uriemberrel megismerkedne komoly szándékból. Csakis kifogástalan jellemű urak irjanak „Jövedelmem havi 10—15,000 lej” jellegre a kiadóba.

Röfösületbe megbízható, fiatal, ügyes kiszolgáló fiu vagy leánysegéd azonnal felvételt. Román nyelv tudása megkívánatik. Ajánlatokat „Székely vidéken” jellegre a kiadóba.

Cluj orvos új típusu, jó állapotban levő diathermiát és kvarzlámpát keres megvétel-re. Cím a kiadóban.

Naponta frissen fejt kóser tén és bivaly-tej — házhoz szállítva is — kapható Schwartz Ignácánl Str. Iasiilor 9.

A deviza

Du a lon

Bucuresti, aug. (ud.) A kormány küzd az augusztus 1-én kezdődő külföldi tartozás-mánia ma csak devizát, ha a külföldi kötelezettségek portból származó szágnak nincs teljesen lefójtja a beszünteti a külföldi tartozásokban való fizetését 1932 óta a külföldi lendő törlesztések haladja a kivitel összegét. 1934-ben sebb volt a deviza-re az államnak sz utolsó hat hónap-essett megszorítás az augusztus elsje szükséges devizát időközben semmive

Nem mási

Ehhez járul me amely az átutalást lenné teszi. 1931—reskedelmi mérleg lamot devizában v mert az országok teljesen szabad volt nak francia frankba teljesitnie, és csak rendelkezett, a R frankra a márkát é lthatták. Ma hiába kereskedelmi felesle je tul a kivitel a be vele semmire sem, tehát rendelkezésére német márká, képte vagy angol fontot á bank nem ad a Rom helyett frankot, va azért, mert nincs ninc a román Nemz pedig Románia klien mország, Ausztria, cslóvakia, etc. nem Ilyen körülmények ötmilliárdos külker biztosítani, ha az é lések nem számítoh ban: francia frankb ban.

A london

A külföldi hitelező gadták a lenyagyobb állam kiküldöttéit. E zött az az általános ság, amelyet bizonyo hetekben a külföldi valuta körül teremt egy sajtóügynökség közölte, hogy a román ta a lej 30 százaléka sát. Bár ezt a hirt A niszter azonnal megc ni tőzden jelentős ért dett. 495 lej helyett fontért. A londoni lap folyamatosan a magy Banca Nazionale 30 mal vásárolja meg a exportőröktől és 44 zettet az importőrök zett az importőrök pénzügyi körökben ebb Egy szóval nemcsak ellen indított nemzetk kezmenyeit érezte me mint ahogyan ezt me holland forint, hanem Bank vezetőinek hibáj téztek idejekorán a devizaprémiumok rend

A devizapanama kinos visszahatásai a külföldi pénzpiacra

Dumitrescu bankkormányzó lemondását a lej válságával hozták kapcsolatba a londoni tőzsdén

Miért nem tudja Románia devizában teljesíteni külföldi tartozásait

Bucuresti, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) A kormány rendkívüli nehézségekkel küzd az augusztus elsején esedékessé vált külföldi tartozások miatt. Minthogy Románia ma csak árukieviteléből szerezhet devizát, ha a külföldön eszközözendő fizetési kötelezettségek meghaladják az exportból származó devizák összegét, az országnak nincs más választása, minthogy teljesen lefojtja a behozatalt, vagy pedig beszünteti a külföldi tartozásainak devizában való fizetését. Nos a helyzet az, hogy 1932 óta a külföldi tartozásokra eszközözendő törlesztések összege állandóan meghaladja a kivitelből származó devizák összegét. 1934-ben 40 százalékkal kevesebb volt a deviza-bevétel, mint amennyire az államnak szüksége lett volna. Az utolsó hat hónapban az import kétségbeesett megszorítása ellenére sem sikerült az augusztus elseji esedékesség fizetésére szükséges devizát biztosítani és a helyzet időközben semmivel sem javult.

Nem tudja egyik devizát a másikra váltani Románia

Ehhez járul még egy másik jelenség, amely az átutalást, a transzfert lehetetlenné teszi. 1931-32 előtt az aktív külkereskedelmi mérleg megszabodította az államot devizában való fizetési gondjaitól, mert az országok között devizaforgalom teljesen szabad volt. Vagyis, ha Romániának francia frankban kellett a fizetéseket teljesíteni, és csak német márka fölött rendelkezett, a Reichsbank beváltotta frankra a márkát és a műveletet lebonyolíthatta. Ma hiába van Romániának külkereskedelmi feleslege, vagyis hiába haladja túl a kivitel a behozatalt, nem mennek vele semmire sem, mert a devizák szabad tehát rendelkezésére megfelelő mennyiségű német márka, képtelen francia frank, vagy angol fontot átutalni, mert a Reichsbank nem ad a Romániának járó márka helyett frankot, vagy devizát egyszerűen azért, mert nincs neki, éppugy, ahogy nincs a román Nemzeti Banknak sem. Már pedig Románia klienseinek többsége: Németország, Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia, etc. nem engednek ki devizát. Ilyen körülmények között hiába sikerült ötmilliárdos külkereskedelmi felesleget biztosítani, ha az ebből származó követelések nem számíthatók le erős valutában: francia frankban, vagy angol fontban.

A londoni tőzsdén esett a lej

A külföldi hitelezők egyébként sem fogadták a nagyobb készséggel a román állam kiküldöttéit. Ennek oka többek között az az általános zavar és bizonytalanság, amelyet bizonyos körök az utóbbi hetekben a külföldi pénzpiacra a román valuta körül teremtettek. Az elmúlt héten egy sajtóügynökség Londonban azt a hírt közölte, hogy a román kormány elhatározta a lej 30 százalékkal való devalorizálását. Bár ezt a hírt Antonescu pénzügyminiszter azonnal megcáfolta, a lej a londoni tőzsdén jelentős értéksökkenést szenvedett. 495 lej helyett 629 lej fizettek egy fontért. A londoni lapok szerint a lej árfolyamcsökkenésének magyarázata az, hogy a Banca Nationala 30 százalékos prémiummal vásárolja meg a külföldi valutákat az exportőröktől és 44 százalékos felárat fizetett az importőrökkel. Komoly londoni pénzügyi körökben ebben a prémiumban a lej devalorizálásának első etapját látják. Egy szóval nemcsak a stabilizált valuták ellen indított nemzetközi kampány következményeit érezte meg a román valuta, mint ahogyan ezt megérezte például a holland forint, hanem a román Nemzeti Bank vezetőinek hibáját is, akik nem intézkedtek idejekorán az irányban, hogy a devizaprémiumok rendszerével kapcsol-

atosan a külföldi pénzügyi körök fel legyenek világosítva. Ezekben a körökben egyébként is kinos feltűnést keltett Dorel Dumitrescu bankkormányzó lemondása és a 25 milliós devizapanama részletei. A bankkormányzó lemondásáról szóló hírek közvetlenül a lej devalorizálásával kapcsolatos tendenciózus tudósítások után érkeztek Londonba. Az angol sajtó a lemondást az állítólagos romániai valutaválsággal hozták összefüggésbe és szélteben hosszabban kommentálták azt. A Londonban tartózkodó román delegátusok nem tudták megakadályozni a téves interpretálás meggyökerezését az angol gazdasági körök tudatában. A revizionistabaráp lapok, mint például a Daily Mail,

egyébként is felhasználta a devizapanamával kapcsolatos híreket arra, hogy a lehető legkedvezőtlenebb megvilágításba helyezték az országot. Románia képviselőinek a Lupta szerint nem sikerült a kellő gyorsággal felvilágosítani a közvéleményt és a vezető angol pénzügyi köröket.

Vontatottan haladnak az egyezkedő-tárgyalások

Ilyen körülmények között érthető, ha az egyezkedési tárgyalások, amelyeket a kormány megbízásából Leon kereskedelmi alminiszter folytatott Londonban, meglehetősen vontatottan haladnak előre. Mint ismeretes, a román kormány megbízottja buzában való szolgáltatást ajánlott fel az

angol hitelezőknek. Nagymennyiségű buzában az angol piacra való elhelyezését azonban megnehezítette az orosz konkurrencia megjelenése. A Daily Mail nyilvánosságra hozta, hogy a Londonban bemutatott buzáért igen jó minőségűek és árban is konkurrálnak a román buzával, oly annyira, hogy Oroszországnak, mint exportőrnek a megjelenése a piacon a lieverpooli gabonátőzsdén a buzaárának csökkenését vonta maga után.

Franciaországban augusztus elsején 45 millió frank, tehát a valuták mai értékét figyelembe véve, jóval több, mint 300 lejre rugó román adósság vált esedékessé. Baulescu pénzügyi alminiszter, aki a román kormány nevében Párizsban tárgyal, hivatkozott arra, hogy erőfeszítéseket tett az utóbbi hónapokban pénzügyeinek szánására. Sikerült a költségvetést egyensúlyba hozni, sőt az állami inkasszó jelenlegi nivója mellett költségvetési feleslegre is van kilátás. Románia hajlandó fizetni, de egyelőre csak lejben tudja a tartozásait teljesíteni. Mihelyt az ezévi gabonatermést értékesítette, az állam eleget fog tenni összes kötelezettségeinek. Az alminiszter hosszasan tárgyalta Regnier pénzügyminiszterrel, majd érintkezésbe lépett a külügyminiszteriummal és a főhitelezővel, a Banque de Paris et de Pais Bas igazgatóságával.

Ötszáz ezer lejt raboltak el fényes nappal egy constantai bankból

CONSTANTA, augusztus 1. Ma délelőtt Talibian, a gabonakiviteli társulat pénztárnoka ötszáz ezer lejt inkasszálta a Banca Româneasca fiókjának. Mialatt a bankjegyeket számolta, két egyén két ötszázlejtet ejtett le és figyelmeztette a pénztárnokot arra, hogy elejtett két bankjegyet. A pénztárnok abban a hitben, hogy ő ejtette le a bankjegyeket, lehajolt és a két egyén, aki erre várt, ebben a pillanatban elkapták az ötszáz ezer lejt tartalmazó csomagot, kirohantak az utcára és autón elmenekültek.

Nagy parádéval várja a Szovjet szeptember elejére Titulescut

BUCURESTI, augusztus 1. A Tempo értesülése szerint Titulescutnak moszkvai útját szeptember elejére tűzték ki. A szovjetek rendkívüli figyelmet tanúsítanak a látogatás iránt. Litván nagyszabású programot állított össze. Titulescut a határtól különvonaton viszik a fővárosba és utközben az összes állomásokon ünnepélyes fogadtatásban részesítik majd, Moszkvában a szovjethadisereg és aviatika parádét rendez a román külügyminiszter tiszteletére. Osztróvszki bucaresti orosz követ szombaton Moszkvába utazik a látogatás előkészítése végett.

A pecicai adóperceptor brutális visszaélése két zsidó gabonakereskedővel szemben

Arad, augusztus 1. (Az Uj Kelet tud.) Páratlan visszaélés tartja izgalomban Pecica aradmezei nagyközség és környéke lakosságát.

Balan Martin adóperceptor a hét elején hivatalos személyt küldött Strasser Károly pecicai gabonakereskedőhöz, akit arra kérte, hogy husz-harminc napra adjon neki harminc üres zsákot. Miután a szezon kellős közepén volt és ilyenkor egyetlen üres zsák sem áll a gabonakereskedő rendelkezésére, Strasser Károly közölte, hogy legnagyobb sajnálatára nem tud eleget tenni a perceptor kérésének, mert minden zsákra szüksége van.

Balan perceptor erre csendőriséretében megjelent Strasser Károly házában és minden bejelentés nélkül odament a Wertheimkasszához és lepecsételte az adó biztosítása címén.

A gabonakereskedő tiltakozott a szokatlan

eljárás ellen és bizonyította, hogy nemhogy hátralekötne volna, hanem túlfizette adókötelezettségét. A perceptor erre ráförmedt: „Fogd be a szádat, zsidó, itt én parancsolok és ha nem tetszik, mehatsz az országból!”

A kereskedő felháborodva utasította vizsza a perceptor brutális fellépését, de mert másként nem segíthetett magán és szüksége volt a kasszában levő pénzre, kifizette a perceptor az az összeget, amit Balan jogtalanul követelt tőle adó fejében. A perceptor szabályos nyugtát állított ki az összegről, majd újra lezsizdózta az ismert gabonakereskedőt.

Ugyanezt a műveletet ismételte meg a perceptor Elías Andor gabonakereskedővel szemben is. Tőle is zsákot kéretett kölcsön, majd miután ő sem tudott üres zsákot rendelkezésére bocsátani, csendőrisérettel jelent meg házában, lefoglalta a kasszában levő pénzt és adót követelt, holott Elías Andor is

túlfizette adótartozását. A perceptor azonban itt nem elégedett meg a kasszával, hanem a magtárt is le akarta pecsételni. Elías Andor is kénytelen volt kifizetni a perceptor a két összeget. A perceptor Elías Andort is zsidó zsergetésekkel illette.

A két kereskedő ma megjelent az aradi pénzügyigazgatóságon és panaszt emelt a perceptor ellen. Az az általános közvélemény, hogy Balan perceptor visszaéléseiért mozdítsák el helyéről.

Az Aviva-Barisszia csoportok figyelmébe. A Szervezet Moaca Harasitja vasárnap, augusztus 4-én délelőtt 11 órai kezdettel Alba-Julian tartja meg ülését. A Moaca tagjai nem kapnak külön meghívót. A megbeszélésen résztvehet a Moaca tagjain kívül minden Hitchabruth egy-egy delegátusa. Felhívjuk a résztvevők figyelmét, hogy vikendjegy (Geoagiu) váltásnak, amivel másnap visszautazhatnak. A vonatknál az albautliai Hitchabruth tagjai várják a delegátusokat. Nöszüti.

Olaszországot az aranyalapot elhagyott országnak tekintik külföldön. New-yorkból jelentik: Pénzügyi körökben úgy tekintik Olaszországot, mint amely ország már elhagyta az aranyalapot. Ennek ellenére közelebből külföldi líra-árfolyamcsökkenést nem várnak mindaddig, amíg új tömeges importra nem lesz szüksége keletafrikai fegyveres vállalkozásához.

Arviz Jasiban. Jasiból jelentik: Bucurestiben tegnap óta szakadaflanul esik. Hasonlóan Clujon és a Prahova völgyében, Jasiban és Cernăuțiában. Constantában viszont szép idő van. Jasiban több alacsonyán fekvő házba behatolt a víz.

Egyházi zene a bolondoknak. Bucurestiből jelentik: Cernăuți jelentés szerint az ottani elmeegógyintézet kápolnájában minden vasárnap bolondokból álló énekkar hangversenyek. Megállapítást nyert, hogy az egyházi zenének megnyugtató hatása van a bolondokra. A kórust Draganus kántor vezeti.

Mérséklék a cukor és a hus árát Franciaországban. Párizsból jelentik: Augusztus 6-án Lebrun elnök megszakitja üdülését s visszatér Párizsba, hogy résztvegyen az államtanács ülésén, amelyen a létfenntartás költségeinek leszállítására alkalmas intézkedéseket fogják elhatározni. Bizonyosra vehető a hus és a cukor árának rendeleti uton történő mérséklése.

Modernizálják az amerikai hadiflottát. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés szerint Roosevelt sajtófogadásán a tengerészeti miniszterium részéről bejelentették, hogy az amerikai kormány folytatni fogja az erődítési munkálatokat a Csendes óceáni szigeteken s intézkedéseket fogamatosít abban az irányban is, hogy a hadiflotta modernizáltassék és megújítottassék.

Az osztrák hadsereg nyolc kommunista közlegénye a hadbírósg előtt. Bécsből jelentik: A hadbírósg előtt most folyik az eljárás a szövetségi hadsereg nyolc kommunista közlegénye ellen, akik csapattesteiknél folytattak propagandát. A bűnperben elrendelték a zárt tárgyalást.

Belegsegélyző bélyegek, alkalmazottak, munkások, cselédek stb. kötelező biztosítására minden dohánytőzsdében kaphatók

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(38)

A szadagorai udvarban különös gonddal vigyáztak a fiugyermekekre. Valóban úgy nevezték őket, mint a fejedelmi sarjakat. Amint a gyermek betöltötte harmadik évét, megszűnt a nevelőnő hatásköre s a gyermeket két férfi-nevelő gondjára bízták. Ezek a nevelők úgy kellett, hogy vigyázzanak a gyermekre, mint a szemüfényére. A gyermek ugyanakkor egy tanítót is kapott, akinek az volt a feladata, hogy tanítsa a gyermeket a héber ábécére és mondjon neki chaszid meséket.

A gyermek ruházódása is hozzáidomult a fejedelmi neveléshez. Tizenhárom éves korukig a gyermekek főleg tábornoki egyenruhát hordtak és ezeken a ruhákon valódi aranyszálakból szőtt díszítések voltak. Minden fiu gyermek ezenkívül egy kis finomművi, aranyvetrelt ellátott kardot viselt, melyen drága kardbajt ékeskedett. Nyilvánosság előtt a gyermekek csak a legrikább esetben mutatkoztak. S ha meg is jelentek valahol, senki se merészt a közelükbe menni. Arról még csak nem is álmódta, hogy valaki meg is szólítson egy gyermeket. Az ilyesmi tényleges szélységgelázás lett volna.

Ebben a környezetben töltötte gyermekkorát Reb Burechl Wizsnitzer. Nagypapja, a fejedelem dédelgette unokáját, hiszen az aranyos Máramunye első gyermeke volt. Később, miután nagypapja meghalt, édesanyja fivére, a szadagorai rebék ugyanugy kényesztették Reb Mendele Wizsnitzer trónörökösét, ahogy az édesapjuk szokta.

A szadagorai udvar légköre rányomta bélyegét Reb Burechl bontakozó jellemére. A maramuresi zsidók leendő caddikja megszokta a magányt és kerülte az emberekkel való érintkezést. Egész ifjúsága egy nagy, könnyes ellágyulásba olvad. Félnapokat imádkozott és ilyenkor órákon át zokogott. Ennek az lett az eredménye, hogy szeméi elgyengültek és huszesztendőskorában négy-öt lépésnyi távolságból nem ismerte meg az embert.

Reb Burechl számára az apjától kapott örökség, a sok hívő és a nagy népszerűség nem volt egyéb, mint egy súlyos teher. Az udvar nagy költségvetéssel dolgozott, sok családnak nyújtott megélhetést s az a gond és felelősség, amely Reb Mendele Wizsnitzer halálával az új caddik nyakába szakadt, annál súlyosabbnak tűnt, mert hiszen az ő addigi életében még nem fordultak elő anyagi természetű ügyek.

Reb Burechl nem volt forradalmár természet, talán nem is volt elég lelki ereje ahhoz, hogy nyíltan elutasítsa hivatását és likvidálja a wizsnitzi udvartartást. Ezért inkább arra törekedett, hogy kisebbítse működésének körét. Az első lépés, amit ebben az irányban tett, az volt, hogy nem fogadott el kivitlit.

A híveket meglepte a caddik magatartása. Az ő figyelmük mindenre kiterjedt, viszont arra mégsem gondolhattak, hogy az új caddik sutba fogja dobni a chaszid rendszer egyik legfontosabb instrumentumát: a kivitlit. A hívek túlzott szerénységnek tudták be a caddik magatartását s a benfenteseken keresztül igyekeztek rábírní a caddik, hogy folytassa az uralkodást ott, ahol az apja elhagyta.

A benfentesek próbálták őt körülhízelegni. „Lám, rebe — mondták — hála a Jóistennek, mindnyáján együtt vagyunk, egyetlen chaszid sem pártolt el a háztól, sikerült átfűzni a gyöngyöket anélkül, hogy akár egyetlen szem is elhullott volna.“ Mire Reb Burechl megjegyezte: „Igaz, sikerült átfűzni a gyöngyöket, viszont ami a cérnaszálak sorsát illeti, abba a szerencsének is van beleszólása. Az egyik cérnaszálra drágagyöngyöt fűznek, míg a másikkal zsákok foltoznak. Kettőjük között csak annyi a különbség, hogy az előbbire jobban vigyáznak...“

A wizsnitzi ház hívői nem lehettek tekintettel az efajta érzékenykedésekre. Nekik szükségük volt a caddikra. Ugy és abban a formában kellett nekik a rebe, ahogy Reb Burechl apja szoktatta őket. A maramuresi chaszidok között nem lehetett meghonosítani a szadagorai stílust, amely kizárólag arra alapszik, hogy a caddik Istentől kiválasztott szent. A wizsnitzi rebe nem zárkozhatott be szentélyének négy fala közé, hogy aztán néhány pillanatra mutatkozzon hívei előtt. A wizsnitzi rebe ténylegesen bele kellett, hogy avatkozzon híveinek mindennapi dolgába. S amikor Reb Burechl bemutatatta az új szokásokat, az egész tábor tiltakozott a régi rend felborítása ellen.

Néhány héttel Reb Mendele Wizsnitzer halála után a chaszidok rábírták az új caddikot, hogy menjen egy szombatra Jablonitzera. S amikor híre ment, hogy az új caddik Jablonitzében fogja tölteni a szombatot, az egész tábor ott termett, hogy tüntessen mellette. S jöttek a caddik rokonai is, hogy támogassák szép szóval és tanáccsal. Igyekeztek segítségére lenni az új caddiknak, aki tévova léptekkel vágott neki annak a rögös utnak, amelyik a chaszid rabbik karrierjéhez vezet.

Reb Burechl számára ez volt az első szombat, amit mint felavatott caddik idegenben töltött. A sok rábeszélés után ezen a szombaton szükségét érezte annak, hogy őszinte és becsületes hitvallást tegyen a gyakorlati caddikizmus mellett. Hívei ezen a szombaton hallottak a caddik szájából első ízben tóramagyarázatot. A péntekesti vacsoránál a következőket mondotta:

— Bölcsenki tanítása szerint „caddik még in ál hádor“ — a caddik védelmezi az ő egész nemzedékét. Marmost, ha a chaszid zsidó eljön a rebéhez, lefekteti irásban a panaszeit és az irást átnyújtja a rebének. A caddik elolvassa a kivitlit és szomorúan állapítja meg, hogy ő bizony nagyon gyenge vezetője nemzedékének, hiszen annyi baj és bánat éri embertársait.

— Szép caddik vagy te — mondja a kivitli — ha a te jóvoltodból így néznek ki az emberek. A caddik erre magába száll és megtört szívvel fohászodik a Mindenhatóhoz, hogy bocsássa meg az ő bűneit és segítsen a szorongatott emberiségben. A kivitli, ez a kis jelentéltelen papírdarab, eleven szemrehányás a caddik számára. Ez ösztökéli bűnbánatra a caddikot és ennek révén jut segítséghez az a zsidóember, aki erre rászorul.

Viszont azt is kérdezhetném, miért legyen éppen ez az illető a rebe s miért ne lenne más valaki? A kérdés annál súlyosabb, mert bölcsenki egy másik helyen azt mondják, hogy „az ember igyekezzék állandóan abban a tudatban élni, hogy egy ő maga, mint az egész emberiség felerészben bűnös és felerészben ártatlan és tisztára az ő jó, vagy rossz cselekedeteitől függ, hogy hová billenti a serpenyőt, illetve az egész emberiség sorsát: jobbra e, vagy balra“. Ha tehát a kivitli bűnbánatra ösztökéli, miért ne adná oda a kivitlit annak az első embernek, aki utunkba akad? Miért kell éppen egy caddikhoz menni? Erre az a válasz: egy olyan embert kell keresni, aki nem gógos és nem rátartó, mert ha a kivitli egy büszke ember kezébe kerül, akkor az büszkesége révén mindent tonkára tesz.

A jablonitzi szombat után nagy volt az öröm a wizsnitzi táborban. Az új rebe bár lassan és csak imel-ammal, de azért mégis behódolt a praktikus caddikizmusnak. Jablonitzéből hazament Wizsnitzbe és ettől a perctől kezdve ténylegesen apja örökébe lépett.

Reb Burechl kézbe vette a hatalom gyöplőt, de azért a sightheti ügyszó nem volt hozzászólása. Pedig ebben az időben a hadakozó felek állandóan hallattak magukról és a háboru újabbnál újabb szenzációkat dobott felszínre.

A sightheti fronton ugyanis közben nagy események játszódtak le. Mert azután, hogy a Káhn-párt bűnügyi utra terelte a dolgot, a központi iroda engedékenyebb lett. Reb Ichak Reich, az iroda elnöke tárgyalásokat kezdett a Káhn-párttal és abban állapodtak meg, hogy a párt visszavonja a feljelentést és ennek fejében kézhez kapja a „független szefárd hitközség“ véleményezett és miniszterileg jóváhagyott alapszabályait. A Káhn párt visszavonta feljelentését és megkapta az alapszabályokat. Ezzel az aktuális formailag beállott a szakadás a sightheti zsidóságban.

De Sigheten dacára annak, hogy a szakadás törvényes formalitások mellett felsőbb approbációt nyert, a két hitközség gazdálkodása továbbra is közös maradt. Amikor a szakadás ténye alkotmányosan le lett fektetve, a vagyonközösség kérdése még nem volt elintézve. A nagytemplomot továbbra is mindkét hitközség tagjai látogatták. A pártok lelkes buzgósa most már arra irányult, hogy ki-ki a maga számára nyerje meg a templom fölött a kizárólagos tulajdonjogot és a hegemoniát.

Mivelhogy a nagytemplom gondnoka Teitelbaum-párti ember volt, a szefárdok érdekeit hathatós képviselőre beneveztek egy ellen-gondnokot. Szombat és ünnepnapokon, amikor felolvasták a heti szakaszokat, az almemor két oldalán a két hitközség képviselője állott. Nem nehéz kitalálni, hogy a tisztségek elosztása körül milyen viták keletkeztek. Mindegyik hitközség a maga embereit szerette volna kicélgíteni, ezért nem mult el egy szombat anélkül, hogy ne veszekedtek volna.

A sightheti zsidóság minden szombaton épületes jeleneteknek volt szemtanúja. Kivették a tóratekeresetet a frigyszekrényből és elhelyezték az almemoron és akkor odaállott a két hitközség két gondnoka. Az egyik oldalon Lázter Lax, az ortodoxok gondnoka fogta a tóratekeresetet, a másik oldalon Avrum Lájbj Junger, a szefárdok gondnoka. A szerencsétlen előimádkozó, akinek a heti szakaszokat kellett felolvasni, nem tudta mitévő legyen, mert egyszerre kapott két oldalról egymásnak ellentmondó utasításokat. Az első utasítás után megkezdődtek a viták.

— Ne is próbáljon ellentmondani, Reb Avrum Lájbj mondta az ortodox párti gondnok — mert a „máftir“ — nekünk van szükségünk.

— Ugy? — adta vissza szefárd-párti gondnok —

azt se tudtam eddig, hogy Chájem Szmámk ilyen nagy igényeket támaszt magukkal szemben.

— Csak ne hengegjen, kedves barátom. A maga védőszenité, Niszele Hájdik is csinált már olyasmit, amiért ki szokták zárni az embert a nemzeti kaszinóból.

— Talán azt akarja mondani, hogy a maguk pártja csupa jellemes férfiakból áll?

— Mondhat, amit akar, a máftir a miénk lesz.

— Igen a maguké lesz, de előbb a fejetetejére fog állani.

Ilyen tónusban folyták a viták minden szombaton. A nagytemplom közönsége, a két párt hadserege hol az egyiknek, hol a másiknak tapsolt. S ha azelőtt a nagytemplomot kizárólag strájmli nélküli bálbószok, az úgynevezett „dácok“ látogatták, s a chaszidok csak dróse alkalmával jöttek, — mihelyt kitört a háboru, kezdtek jönni a chaszidok is. A nagytemplomból aréna lett s a viadalok minden szombaton új és tarka tömegeket vonzottak. A chaszidok otthagyták beszmedreszeiket és bevonultak a nagytemplomba, hogy ők is szemtanui legyenek az izgalmas jeleneteknek.

A szombati eseményeket egész héten át színezték és kommentálták. A pártok szöttek az újabb tervek és szították a harcot. A szombati eseményekről beszéltek az uccán, a kávéházban és a rabbi beszmedresében megtartott szombat délutáni „selesidesz“-nél. A pártok, illetve a hitközségek várták a nagy leszámolás pillanatát.

Az ortodoxok közben újra Wizsnitz felé kezdtek orientálódni. Reb Majse Árje Freund újra megkérte Kolomeában lakó vejét, Reb Ice Bretttert, hogy kísérje el Wizsnitzbe. Másodszori wizsnitzi utja alkalmával már nem kért támogatást, már nem kereste a szövetségest, csupán a semlegességet akarta biztosítani. Reb Burechl ugyanazt válaszolta, amit egy esztendővel előbb az apja mondott. Kijelentette, hogy sightheti rabbiügy nem érdekli.

A közvélemény megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy a maramuresi nagyhatalom: a wizsnitzi udvar nem fog beleavatkozni a sightheti háboruba.

A hadakozó felek belátták, hogy csupán a maguk erejére kell, hogy támaszkodjanak.

Reb Mendele Wizsnitzer halála után a maramuresi hívek állandóan deputációztak a wizsnitzi udvarnál. Kérték a rebét, hogy küldje el egyik gyermekét Maramuresba. Az volt a vágyuk, hogy a család egyik tagja telepedjen le közöttük.

A chaszidok azzal indokolták kérésüket, hogy a rebe gyengékedik és a maramuresi zsidóságnak sok ügye van. A leghelyesebb lesz tehát, ha a rebe elküldi helytartóját Maramuresba. Titokban azt is megsúgták, hogy ennek révén az udvar terhei is megkönnyebbülnek.

A gyakori deputációzásnak meg volt az eredménye. Habár ez a lépés ellenkezett a wizsnitzi udvar hagyományával, mert hiszen Reb Mendele nem engedte el gyermekeit a háztól, mégis úgy határoztak, hogy a rebe legidősebb fia, Reb Szrucse számára rabbiállást fognak kreálni Bedóházán. A hívek elvitték a kansziszt és Reb Szrucse hivatalosan is a taracvizi járás zsidóságának rabbija lett. Néhány héttel később sor került a költözködése is.

Reb Szrucse Hágér leköltözött Bedóházára és elfoglalta állását. Néhány kilométernyire a harc színterétől ültötte fel szállását.

A wizsnitzi udvarnak abban az időben még mindig az volt a határozott álláspontja, hogy a sightheti háboruhoz nincs neki semmi köze.

HARMINKETTEDIK FEJEZET

Hinde, a fiatal bedóházai reben szomorú volt és fáradt. Kicsi szíve olyan nehéz volt, mintha mázsás sulyokat raktak volna rá. Tizenhétosztendős se volt még, de már egy másik életért is kellett aggódnia, melyet szíve alatt hordott. Szeretett volna egy kicsit szundikálni, de bensejében szörnyű vihar dult és nem hagyta pihenni.

Hinde, a fiatal bedóházai reben szüleihez utazott Galiciába. Már második napja rázatta magát a szekerrel, de utjának végéigja még mindig a nagy távlatok kódébe burkolódzott. Utközben az asszonyka sokat tűnődött azon a változáson, amelyen az utóbbi időben átment és amely annyira kizökkentette őt rendes kerékvágásából.

Ugy éltek a nagyapa, Reb Mendele Wizsnitzer házában, mint a hercegek. Tizenkét unokája volt nagyapának, de valamennyi közül Szrucset és Chájemet szerette a legjobban. Valányszor az öregek öreg-szeirelmesen és mosolyogva összenéztek, nagyanya megfogta Szrucse kezét és boldogan mondta: — Ez az én apám. Ilyenkor nagyapa megfogta Chájem kezét és nem kevesebb örömmel mondta: — Ez meg az én apám. Király volt nagyapa, a szent Reb Mendele Wizsnitzer, igazi zsidó király. Ő mondta neki először, hogy: „meglásd fiam, Maramuresban férjed és gyermekeid felé fognak hajolni a zsidó szívek“.

— Ó, Maramures!... — rebegte az asszonyka és torkát fojtogatta a sírás.

(Folytatjuk.)

— A belga k... az interparlamentá... küldöttjeit. Brüssz... rály fogadta az in... ción résztvevő kül... Lipót király hosz... Saveanu román ké... delegáció vezetőj... rint Aurel Cosma... parlamentáris konf... lamenti rendszereir... tott előadást.

— A júniusi bev... ruzsálemből jelentik... zsidó vándorolt be... család az úgynevez... került ki, vagyis m... két hoztak magukka...

— Herzl és Bialik... halálának első... vadar halálának 31... ból egész Palesztin... ünnepélyek voltak... zsálemi palotáján... leteken lobogók... templomaiban emlédi... tak. Tel-Avivban a la... zető személyiségeivel... hoz vonultak, majd... tek ki a nagy költő... Süsskind-Rabbinovitz... és a héber írók szöv... dott Kaddist.

— Ha fáradt és iz... szülés érzése kinoz... érzetben szenved, akk... éngyomorra egy... „Ferenc József“ kesz... szüneti az emésztési... kenti a mérges bélgáz... vértódlulásokat.

— Nagy cementgyár... Ludt között. Jeruzsále... zsidó kolónián, a jeruzs... nagy cementgyár épül... fogja viselni. Az új ve... Ceramic Industrie (Me... font részvénytöklével ve... igazgatósági tanácsának... Chaim Isez.

— Súlyos sztrájk... Bombayból jelentik: a... vargások törtek ki. A... kisérlete a bírósági s... tását, majd támadást a... bánya vállalat igazgat... háromezer főre szaparo... tően viselkedett a közbe... talommal szemben is, n... iatra kapott parancsot... megölték, hármat meg... még nem sikerült teljes... litani.

— Rövid hírek min... cseh-szlovák köztársaság... prágai német követet a... del tüntette ki. — Buda... a Gyömrői uti radiatór... banánál két munkás m... megsebesült. Mihály vaj... giumban tartózkodik, te... tában Lipót király ve... Abebában közelebből a... szín kereskedelmi szerző... Transval egyik bányájáb... nál történt földbeomlás... benszült munkást elz... mentési munkálatothoz... lehet remélni, hogy vala... menteni a munkások kö... augusztus másodikán, H... évfordulóján a katonai é... bocsátják a lobogókat... gi Hyerestől délre egy... tengerbe zuhant. Egy ha... lékos pilóta életüket ve... esti lapok arról az értesít... hogy Franciaországban... má teszik a szeszt. —... dőleg állami egyedűrség... külföldi község, nikkel... — Finn vízekén ösz...

tengeralttjáró és egy or... ből jelntik: A moszkvai... jelenti, hogy a finn öbölbe... latozás közben az orosz... nevezési tengeralttjárój... hadihajóval ütközött ös... buvárhajón nyolc tiszt é... legénység teljesített szö... haditengerészet elrendelte... alttjáró kiemelését. A m... ban vannak.

HIREK

A belga király kihallgatáson fogadta az interparlamentáris konferencia vezető küldöttjeit. Brüsszelből jelentik: A belga király fogadta az interparlamentáris konferencián résztvevő külföldi küldöttségek vezetőit. Lipót király hosszabb ideig elbeszélgetett Saveanu román kamarai elnökkel, a román delegáció vezetőjével. Egyidejű jelentés szerint Aurel Cosma képviselő tegnap az interparlamentáris konferencián a különböző parlamenti rendszerekről és azok fejlődéséről adott előadást.

A júniusi bevándorlás Palesztinába. Jeruzsálemből jelentik: Június havában 4343 zsidó vándorolt be Palesztinába. Közülük 354 családot az úgynevezett kapitalista-osztályból került ki, vagyis minimálisan 1000 font tökélt hoztak magukkal.

Herzl és Bialik emlékezete Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Julius 20-án Bialik halálának első évfordulóján és Herzl Tivadar halálának 31-ik évfordulója alkalmából egész Palesztinában nagyszabású emlékünnepek voltak. A Jewish Agency jeruzsálemi palotáján és az összes zsidó középületeken lobogók lengtek, az ország összes templomaiban emléktáblákat helyeztek el. Tel-Avivban a lakosság ezrei a Jisuv vezető személyiségeivel az élen, a Bialik-házhoz vonultak, majd onnan a temetőbe mentek ki a nagy költő sírjához. Itt Alexander Süsskind-Rabbinovitz, a héber írók nesztora és a héber írók szövetségének diszelnöke mondott Kaddist.

Ha fáradt és izgatott, ha a hasban feszülés érzése kinozza és gyakori félelemérzetben szenved, akkor igyék reggelként éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait, csökkenti a mérges bégázfejlődést s elhárítja a vértódulásokat.

Nagy cementgyár épül Jeruzsálem és Ludd között. Jeruzsálemből jelentik: Hartuf zsidó kolónián, a jeruzsálemi—luddi utvonalon nagy cementgyár épül, mely „Simson” nevet fogja viselni. Az új vállalatban az Imperial Ceramic Industrie (Melchett-konzern) 35,000 font részvénnyel vesz részt. A vállalat igazgatóság tanácsának elnöke dr. Weizmann Chaim lesz.

Súlyos sztrájkzavargások Indiában. Bombayból jelentik: Mysoreban sztrájkzavargások törtek ki. A rendbontó tömeg megkísérelte a bíróságot s más épületek felgyújtását, majd támadást akart intézni az aranybánya vállalat igazgatóság épülete ellen. A háromezer főre szaporodott tömeg fenyegetően viselkedett a közben kivezényelt karhatalommal szemben is, mire ez fegyverhasználatra kapott parancsot. A lövések egy hindut megölték, háromt megsebesítettek. A rendet még nem sikerült teljes mértékben helyreállítani.

Rövid hírek mindenünnen. Masaryk csehszlovák köztársasági elnök Walter Koch prágai német követet a Fehér Oroszlán renddel tüntette ki. — Budapestről jelentik, hogy a Gyömrői uti radióorgyánban történt robbanásnál két munkás meghalt, három pedig megsebesült. Mihály vajda, aki jelenleg Belgiumban tartózkodik, tegnap a királyi palotában Lipót király vendége volt. — Addis Abeában közelebbről aláírják a svéd-afrikai szin kereskedelmi szerződést. — A délafrikai Transval egyik bányájában szénporrobbanásnál történt földbeomlás négy európai és 74 bennszülött munkást elzárta a külvilágtól. A mentési munkálatokhoz hozzákezdtek, de alig lehet remélni, hogy valakit is meg lehessen menteni a munkások közül. — Berlinben augusztus másodikán, Hindenburg halálának évfordulóján a katonai épületeken féllámpára bocsátják a lobogókat. — A délfranciaországi Hyerestől délre egy katonai hidroplán a tengerbe zuhant. Egy hadnagy és egy tartalékos pilóta életüket veszítették. — Párizsi esti lapok arról az értesítésről számolnak be, hogy Franciaországban állami monopóliumra teszik a szeszt. — Cstüörtöktől kezdődőleg állami egyedüriségű proklamálták a külföldi kőszén, nikkel, réz és ón behozatalát.

Finn vizeken összeütözték egy orosz tengeralattjáró és egy orosz hadihajó. Párizsból jelentik: A moszkvai Tass távirati iroda jelenti, hogy a finn öbölben, vizalatti gyakorlatok közben az orosz hadiflotta P. 3. elnevezésű tengeralattjárója egy másik orosz hadihajóval ütközött össze és elsüllyedt. A buvárhajón nyolc tiszt és negyvenhét főnyi legénység teljesített szolgálatot. Az orosz haditengerészet elrendelte az elsüllyedt tengeralattjáró kiemelését. A munkálatok folyamatban vannak.

Hotel PALACE Sinaia

tökéletesen renoválva és teljesen átalakítva megnyitott

200 szoba a modern komfort minden kényelmével *

150 fürdőszoba * Telefon minden szobában *

Elsőrangú étterem és cukrászda * Bar * Szalón * Terrasz *

Szoba teljes penzióval 450 lejűl

Előjegyzések: GRAND HOTEL LAFAYETTE, Bucuresti és HOTEL PALACE, Sinaia

Vaida vissza akar lépni a nemzeti parasztpártba

BUURESTI, augusztus 1. A *Credinta* írja, hogy Vaida, aki néhány nap óta gyengélkedik, az utolsó három nap alatt több politikai vezetőemberrel tanácskozott, akik követték mozgalmában. Vaida állítólag kész lenne kibékülni és ilyen értelmű megbízást adott Constantin Anghelcsunak, hogy járjon közbe Mihalache-nál. Mihalache a maga részéről hír szerint feltétel nélkül hajlandó visszafogadni a vaidistákat. Mirto és D. R. Ioanitsescu kivételével, sőt bizonyos fenntartással viseltetik Anghelcsu iránt is.

Viszonylagos csendben zajlott le az augusztus 1-i vörösnapi. Pulca Victor rendőr-kvesztor és Chendi Károly, a bünygyi osztály helyettes főnöke irányítása mellett tegnap éjszaka razzia volt Clujon a szokásos augusztus 1-i vörösnapi előtti éjszakán. A razzia eredménye 15 letartóztatás volt, akik közül még az éjszaka folyamán szabaddal bocsátottak 13-at, akiknek sikerült igazolniok magukat. Egy alkalommal azonban a rendőrség emberei gyanúsán viselkedő fiatalemberekből álló csoportra lettek figyelmesek, akik kommunista jeleket akartak festeni a házak falára. A hatóság emberei üldözőbe vették a csoportot, akik a Szamos irányába futának eredtek, majd más égrüt ut hijján belevetették magukat a Szamosba. Közülük egyet sikerült letartóztatni, akinek még a délelőtt folyamán megkezdtek kihallgatását. A rendőrség egyelőre nem közli a letartóztatott ifjúnok nevét. A múlt évi augusztus elsejei vörösnapi megelőző letartóztatásokhoz viszonyítva az ideai vörösnapi csendben folyt le.

Autóbeset érte Csaldarisz görög miniszterelnököt. Athénből jelentik: Csaldarisz miniszterelnök autóját tegnap összeütözték egy másik autóval, amelyben Koryzis, a görög Nemzeti Bank alkormányzója ült. Csaldarisz fején könnyebb sérülést szenvedett. Az Evangheliosmos klinikára szállították, ahol bekötötték. A miniszterelnök tegnap este már elnökölt egy tanácskozáson.

Lloyd George magántitkárát még nem engedték szabadon a kínai rablók. Londonból jelentik: A Reuter újságíró, Lloyd George magántitkárát még nem bocsátották szabadon a rablók. Müller hírlapíró Pekingbe érkezett, hogy ott dolgozzék barátja kiszabadításán.

Kirándulás a Hanoar-Hacioni aiudi táborába. Ma, péntek estig még lehet jelentkezni a Hanoar-Hacioni táborba megtekintésére induló autbuszokra. A kirándulás vasárnap reggel indult a Piața Mihai Viteazulról, a Muzeul Etnografic elől. A kirándulás változatosan gazdag programmal lesz, ünnepek és a klal-cionista értekezettel is kapcsolatosan. A jelentkezések a mazkirutban adandók le, déliben 3-4 és 8-9 között. Str. Saguna 7.

Munkanélküliek tüntetése Londonban. Londonból jelentik: A városháza előtt hirdetésre munkára jelentkező munkanélküliek tömege tüntetett azon közlés miatt, hogy négyezer jelentkezőből mindössze tizen állhatnak munkába. Karhatalom közbeavatkozásával utját lehetett vágni a nagyobb rendbontásnak.

Husz méterről lezuhant egy munkás és szörnyethalt. Constantából jelentik: Nicolae Vladimirovici munkás, aki a városi kaszinó tatarozási munkálatain dolgozott, 20 méter magasságból eddig ismeretlen okból lezuhant és szörnyethalt.

A Hanoar-Hacioni szervezet tagjaihoz! A napokban kimentek a körlevelek, amelyek összehívják a szervezet tagjait augusztus 5-6-ra Aiudra a táborba a Voidat Hame-naelime. Azok, akik nem kapták meg a körlevelet a pontos tárgysorozattal, azonnal közzeljen a mazkirutal és jöjjenek minél nagyobb számban ezen fontos szervezeti találkozóra.

Augusztus 15-ig meghosszabbították a külföldiek tartózkodási engedélyét. Bucurestiből jelentik: Az idegen alattvalók helyzetét felülvizsgáló Craiovan, Ploiesti-ben, Brálian, Constantan, Bacăuban, Iasi-ban, Galaton és Bucurestiben működő bizottságok még nem fejezték be munkálataikat. Az idegeneknek adott igazoló lapokat, amelyek július 31-én lejártak, augusztus 15-ig meghosszabbították.

Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegsgek, valamint azok, akik hűgysavas sok tulszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által állapotuk javulását érhetik el.

Uj prefektus az ilfovi prefektura élen. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi prefekturán Florescu felügyelő helyébe Paul Goma közgazgatási vezérfelügyelő személyében új prefektust neveztek ki. Goma átvette hivatalát és azonnal elrendelte több személy behívását, akik vádatkat emeltek Ion Ghiata volt prefektus ellen.

Herzl—Bialik emlékünnepe Clujon. Szerdán este zajlott le a Zsidó Nemzeti Szövetség cluji helyi csoportja által az unitárius gimnázium dísztermében rendezett Herzl—Bialik emlékünnepe, amelynek első szónoka, Klein Elijahu tanár lendületes héber nyelven mutatta ki az országtervező és az ország-alapítás költőjének a zsidó nép fejlődését elősegítő közös vonásait. Herzl művét dr. Marton Ernő méltatta. A történelmi perspektívájában vázolta Herzl Tivadarnak még ma is sokat vitatott egyéniségét és frappáns hasonlatokkal jellemezte Herzl ösztönösen-biztos vezéri elhivatottságát. Utána Rabetz Benjámín főkéntor és kórusának szép éneke következett, majd dr. Avram Pistiner jiddis nyelven beszélt a zsidó tömegek szabadságtörékvéséről, amelyeknek a statusferri és költő kölcsönöztek hatalmas lendítőt. Dr. Fischer József átérző zárószavakkal, amelyben lendületes erővel mutatott rá a cionista szervezet egységének szükségességére és a Hatikvah éneklésével az emlékünnepe emelkedett hangulatban ért véget.

Herzl—Bialik gyászünnepe Sigheten. Sighetből jelentik: Az elmúlt vasárnap tartották meg a sigehei cionista szervezetek Herzl és Bialik emlékünnepejét. Az Astra kulturpaletában impozáns közönség jelenlétében lezajlott ünnepélyt a cionista ifjúság kórusának héber énekszámai vezették be. Azután Katz Salamon helyi főkéntor szívemarkoló, szép „Kél mulé ráchmim”-ja következett, melyet a közönség állva hallgatott végig. A tökéletes énektudással és mély átérzéssel előadott bus melódiai könnyedek hatották a közönséget. Majd dr. Krausz Ferenc méltatta gyönyörűen felépített, magasröptű költői beszédben az építő poéta és a poéta építész hervadhatalan érdemeit. Hecht N. héber és jiddis dalokat adott elő művészi tökélyel. Dr. Fried Abraham a töle megszokott közvetlen, szajtól-szivhez szóló jiddis nyelven megtartott beszédben megkapó színekkel ecsetelte Herzl és Bialik életművét s érdekes beállításban meghozta azt a vonalat, amely a herzl alomcionizmustól a mai realis Palesztinájig vezetett. A magasnövű ünnepély a Techakna és Hatikvah hangjaival ért véget.

NYILTTÉR *)

Nyilatkozat

Hivatkozással az Uj Kelet 1935 július 27-i számában megjelent közleményre, szükögesnek tartom a következőket közölni:

H. O. reghini gyógyszerész ur az Uj Kelet július 19-i számában megjelent cikkem hatása alatt levelet intézett Freund József fő-rabbi urhoz, amelyben többek között ezeket írja:

„Tény az, hogy a cikkben említett kifejezések elhangzottak, azonban az intencióm nem az összzsidóság, hanem három-négy zsidó egyén ellen irányult és csupán hírtelen lobbanó természetemnek tudható be kijelentésem elhangzása, amely sajnálatos körülmények között történt.”

Fenti levél alapján Freund József főrabbi ur egy ankétot hívott egybe, melyre Kasztner Mór és Hamlet Lázár urakat delegálta, valamint H. O. gyógyszerész és Frank Emil urakat hívta meg. Ezen ankét eredménye a következő nyilatkozat:

NYILATKOZAT

Alulírottak a H. O. gyógyszerész urnak a főrabbi urhoz intézett fenti levele, valamint a Frank Emil ur jelenlétében előltünk tett szóbeli nyilatkozata alapján tudomásul vesszük, hogy H. O. gyógyszerész ur sértő kijelentéseit nem az összzsidóságra, hanem egyes személyek ellen akarta tenni, amit őszintén sajnálva visszavon és bánja, hogy azokkal félreértésre szolgáltatott alkalmát, annál is inkább, mivel továbbra is hűségesen ragaszkodik zsidó mivoltához és érzelseihez.

Reghin, 1935 július 21.

Freund József s. k. főrabbi, Kasztner Mór s. k. Hamlet Lázár s. k.

Vettem fenti nyilatkozatot és örömmel teszek eleget ugy az ankét, mint H. O. gyógyszerész ur ama kérésének, hogy fentiek alapján a szóbanforgó cikkemben foglaltakat és annak konkluzióját fenti értelemben teljes egészében módosítsam, amit ezennel készséggel és igaz zsidó szeretettel teljesítek, — bizva, hogy H. O. gyógyszerész ur az ankét előtt kifejtett zsidó érzeléséről a jövőben tanujelét is fogja adni.

Ami a Chevra Kadisa recept-ügyét illeti, megállapítom, hogy azt az ügyet a Chevra Kadisa saját autonómiaja kebelében kívánja elintézni.

Reghin, 1935 július 22.

Kiváló tisztelettel, Frank Emil

*) E rovatban közölték nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Az egész világsajtó hangos a

MAGNOLIA STREET

sikerétől, mely az angliai zsidóság jelenlegi életének hatalmas eposza

A regény írója:

LOUIS GOLDING

Ezzel a regénnyel bevezett a legnagyobb élő zsidó írók sorai közé. Tragikum, humor, könnyedség fényjátéka ez a regény.

Rendelje meg a „PHAROS” könyvkiadó, vagy az UJ KELET könyvosztálya után

UJ KELET *Legújabb hírek*

Az abesszin császár nem fogadja el a népszövetségi mandátum alá való helyezést

(Első oldali cikkünk folytatása)

Ha Olaszország és Abesszinia előzetesen hozzájárulnak ehhez a formulához, úgy azt a tanács elé terjesztik jóváhagyás végett. Ebben az esetben az 1906 évi szerződés három aláíró állama: Olaszország, Franciaország és Abesszinia képviselői Rómában, vagy valamelyik más olasz városban fognak találkozni. E megbeszélésen jelen lesz Mussolini és Laval is.

A fenti határozati javaslatot éjjel 23.30 órakor (svájci idő) bemutatták Aloisi olasz főmegbízottnak, aki a maga részéről azonnal továbbította kormányának.

Ujra halasztás
Genf, augusztus 1. (Rador). Népszövetségi körökben azt hiszik, hogy a csütörtök délután 5 órára kitűzött ülést estére halasztják, hogy Olaszország és Abesszinia megbízottai megkaphassák kormányaik utasításait.

Tegnap késő este az volt az általános vélemény, hogy ha nem merülnek fel előreláthatatlan komplikációk, az események gyorsan követhetik egymást és a két fél közti békéltető tárgyalásokat újból felvehetik.

hogy azután az ügyet érdemben a népszövetségi tanács augusztus 25-én tárgyalja le, mint ahogy a Népszövetség május 25-i határozata előírja.

Népszövetségi körökben az a meggyőződés uralkodik, hogy valószínűleg kompromisszumra lehet jutni az angol és francia kormányoknak Olaszországnál és Abessziniánál végzett erőfeszítései folytán.

Párizs, augusztus 1. A Havas távirati iroda addis-abebei jelentése szerint hivatalos abesszin körökben mítsem tudnak arról, hogy az országának népszövetségi mandátum alá helyezése ügyében javaslat érkezett volna a hatalmak részéről Haile Szelassie császárhoz. Nem hiszik, hogy ilyen megoldást az abessziniai császár elfogadna.

Londoni jelentés szerint Roy Tuckett híres dél-afrikai pilóta, aki 1929-ben leszállás nélkül repült Londonból Capetownba és aki résztvett a London-Melbourne versenyen is, tegnap az abesszin császárnak felajánlotta szolgálatait Abesszinia védelmében.

Az addis-abebei angol követségen szolgálatot teljesítő, egy tisztből és husz indiai katonából álló őrséget megerősítik. Tegnap Abesszinia több pontján tüntetések voltak, amelyeknek során az olasz-abesszin diplomáciai viszony megszakítását követelték.

Olaszország tovább szállítja katonáit Afrikába

Róma, augusztus 1. Az Ernani gőzösön ezer északolaszországi munkást utba indítottak Kelet-Afrikába. Nápolyból két gőzös páncélos gépkocsikkal, továbbá 100 tiszt és ezerfőnyi legénységgel utba indult Kelet-Afrikába. Messiniából is indul hajó Eritrea felé csapatokkal és hadianyaggal.

A Financial Times közli a hírt, hogy Olaszország máris számos külföldi hajót vásárolt össze keletafrikai szállítási céljaira. A hajók utban vannak délolaszországi kikötők felé.

London, augusztus 1. (Rador). Az alsóházban ma nagy külpolitikai vitát tartanak, amelynek során felszólal az ellenzék több vezetőembere is, akiknek Sir Samuel Hoare fog válaszolni. Megvitatásra kerül az abesszin kérdés, az angol-német haditengerészeti egyezmény, valamint a keleti és loarnói légi paktumok ügye is.

Laval táviratváltása Mussolinival

A késő délutáni órákban Genfből érkezett jelentés szerint csütörtök délelőtt folytatódott a tárgyalások Eden, Laval és Aloisi olasz főmegbízott között. Laval később Abesszinia népszövetségi megbízottjával is tárgyalt. E tárgyalás eredményeképpen Laval táviratot intézett Mussolininhoz, amelyben arra szólította fel, hogy függessze fel oppozícióját az

angol javaslatokkal szemben, amelyeket Anglia a háború elkerülése végett tett.

Genfben azt hiszik, hogy Mussolini válaszában azt közölte Lavallal, hogy az angol tervezet nem felel meg Olaszország érdekeinek, mert rendkívül hosszú időbe telne, amíg a tárgyalások valamilyen eredményhez vezetnének s így Olaszország a tárgyalások levezetéséig kénytelen volna eltekinteni a háborus eszközök igénybevételétől.

Mussolini válasza következtében Genfben az a vélemény alakult ki a déli órákban, hogy a délután öt órára kitűzött nyilvános ülést ismét el kell halasztani.

Ujabb genfi jelentés ezzel szemben arról számol be, hogy az általános impressziók alapján remélni lehet, hogy huszonnégy óra belül sikerülni fog megegyezési alapot teremteni a szemben álló felek között. Az a francia-angol javaslat, amelyet ma éjjel Mussolini-nek anélkül továbbítottak, hogy ennek tartalmáról Abesszinia képviselőjét informálták

volna, részleteiben a következőket tartalmazza. A népszövetségi tanács szükségesnek tartja leszögezni, hogy

a békéltető bizottságnak nem lesz joga az olasz-abesszin határkérdés ügyébe beavatkozni s így a tárgyalásokat kizárólag az 1928. évi egyezmény alapján kell lefolytatni,

amelyet annak idején Anglia, Franciaország és Olaszország is aláírtak. Az 1906. évi szerződés alapján lehetséges olyan irányú tárgyalások felvétele, amelyek lehetővé teszik, hogy Olaszország együttműködhessen az abesszin kormánnyal és biztosíthassa a két ország közötti jóviszony helyreállítását.

Az 1906. évi rezolúció egyébként nem zárja ki a fegyveres beavatkozás lehetőségét, de előírja, hogy ebben a kérdésben is csak a Népszövetség hivatott döntést hozni.

Eme javaslat elfogadása — londoni vélemény szerint — nagy előnnyel járna, miután Olaszország mindezeidig egyetlen esetben sem járult hozzá ahhoz, hogy az olasz-abesszin viszály a Népszövetség általános vitájának tárgyává tétessék, sem pedig ahhoz, hogy a három nagyhatalom az 1906. évi szerződés alapján vitassa meg a viszályt.

Ennek ellenére remélik, hogy — bár Olaszország véleménye a fenti javaslattal kapcsolatban nem ismeretes — mégis sikerülni fog Mussolini hozzájárulását megnyerni. Valószínűnek tartják, hogy Abessziniában is jó fogadtatásban fog részesülni a javaslat.

A „Bremen“ német hajó a kámpóskeresztes zászló kitűzése nélkül futott ki Newyork kikötőjéből

Csak nagyszámú karhatalom tudta megakadályozni a tüntetést a hajó ellen

Newyork, augusztus 1. (Rador.) A Deutschland hajó elindulása alkalmával nagyszámú rendőrt és detektívet vezényeltek a kikötőbe, hogy a Bremen hajó elindulásánál történő incidensek meg ne ismétlődjenek. A Deutschland nem tüzte ki a horogkeresztes lobogót. A hajó incidens

nélkül hagyta el a kikötőt. Newyorki lapjelentések szerint az amerikai külügyi hivatal ma ad választ a Bremen indulásánál a német százlón esett sérelem ügyében az Egyesült Államok kormányához intézett német tiltakozó jegyzékre.

Hogyan szabadult meg a kormány Manolescu-Strungától?

A volt kereskedelemügyi miniszter végleg lemondott

Összel kerül sor a kormány átszervezésére

Bucuresti, augusztus 1. Tatarescu tegnap délután felkereste Dinu Bratianut, akivel a buza értékesítésének problémájáról tárgyalt. A miniszterelnök azután magához hívatta Sassut, Inceletet, és Mitita Constantinescut, akikkel szintén ebben az ügyben folytatott megbeszélést.

A liberális pártelnök szintén tegnap délután, miután fogadta Tatarescut, eszmecserét folytatott Incelettel, Mitita Constantinescuval, Antonescuval, Negurával és Bebe Bratianuval.

Este a miniszterelnök a főbb tárcák vezetőivel az iparügyi minisztérium ügyéről folytatott tárgyalást. Antonescu, Incelet, Sassu, Costinescu, Valer Pop és Manolescu Strunga vettek részt a megbeszélésen, amely éjjel 12 óráig tartott. A kormányelnök rámutatott arra a helyzetre, amit Manolescu Strunga okoz a kormánynak, azáltal, hogy nem akar távozni a kereskedelemügyi minisztérium éléről. Manolescu Strungának más tárcát ajánlottak fel, de ő elutasította. Tatarescu megmagyarázta, hogy Strunga nem vezetheti a kereskedelemügyi minisztériumot, miután nem alkal-

mazhat egy olyan rendszert, amit ő alkalmatlannak tekint. Ezek után Manolescu Strunga visszavonhatatlanul benyújtotta lemondását, amit ma nyilvánosságra hoznak.

Összel kerül sor a kormány átszervezésére

Bucuresti, augusztus 1. A Lupta Manolescu Strunga lemondásának elfogadása kapcsán rámutat arra, hogy a kormány véglegesen az érvényben lévő gazdasági politika fenntartása mellett foglalt állást. Valószínű, hogy Strunga után azon munkatársai is be fogják nyújtani lemondásukat, akik Strunga koncepcióját tették magukévá. Avian, az iparügyi minisztérium vezetőjére egyébként már ma délelőtt lemondott tisztségéről.

A tegnapi minisztertanácsban egyébként tisztázták a napirenden lévő kérdéseket. Így többek között a buza-rezsim átszervezésének problémáját, a külkereskedelmi kérdéseket és az új bankkormányzó kinevezése ügyében is tisztázták a szempontokat.

Az Adeverul szerint Strunga lemondása ellenére is lényeges változások várhatók a külkereskedelmi rezsimben, miután a prémiumpok rendszere nem vált be.

Ugyancsak az Adeverul közli, hogy Tatarescu miniszterelnök októberre halasztotta a kormány átszervezését.

Bucuresti, augusztus 1. Ma délelőtt Incelet belügyminiszter Sinaiaba érkezett és kihallgatáson jelent meg az uralkodónál délután 4 órakor Tatarescu is megérkezett Sinaiaba és audienciára jelentkezett a Peles-kastélyban. A miniszterelnök közölte az uralkodóval Manolescu Strunga lemondását és kérte, hogy az iparügyi minisztérium interimáris vezetését is Costinescu lássa el a nyár végéig.

Az Adeverul rámutat arra, hogy a kormány pártönkivüli személyiséget óhajt a Nemzeti Bank élére kinevezetni. Olyan személyiséget keresnek, akinek kül- és beföldön egyaránt kellő tekintélye van. Tatarescu arra törekszik, hogy a bankkormányzó tisztség politikamentes jellegű öltönyt és az a személyiség, akit a Banca Nationala élére állítanak most, olyan legyen, aki a jövőbeni kormányokkal is együtt fog tudni működni. Az Adeverul ezzel kapcsolatosan megemlíti, hogy bizonyos körökben Radu Imirescu légügyi alminiszter nevét kombinálják, korai azonban még jóslásokba bocsájtani.

Bucuresti, augusztus 1. Costinescu ideiglenes kereskedelem- és iparügyi miniszter nyilatkozatot fog adni a sajtó képviselőinek azokról a gazdasági kérdésekről, melyek kompetenciájába tartoznak.

Kisiklott egy tehervonat Beszarábiában

Bucuresti, augusztus 1. Ma reggel Lipic Beszarábiái állomás közelében kisiklott egy tehervonat. A kisiklást merénylet idézte elő, amennyiben ismeretlen egyének egy sádkarot helyeztek keresztül a vasútvonalon. Három órai munka után a mozdonyt sinre állították és elindították a vonatot.

A hét végéig befejeződik a devizacsalás ügyében az előzetes vizsgálat

Szabadlábra helyezték Lintz Mayer mérnököt.

Bucuresti, augusztus 1. Lintz Mayer mérnököt, Vasilescu titkárát, ma szabadlábra helyezték. A devizacsalás ügyében egyébként ma több kihallgatást eszközölt a vizsgálóbíró a vizsgálat eddigi anyagának kiegészítése céljából. Főleg Vasilescu és Calatorescu kapcsolataira nézve informálódott a vizsgálóbíró. Hír szerint az előzetes vizsgálat befejezés előtt áll és a hét végéig átteszik a dossziárokat az ügyészséghez döntés végett.

Kirándulás a Haboné táborába. Vasárnap, augusztus 4-én a cluj-i Aviva-Barisszia társas-kirándulást rendez az albaii Haboné táborba. Jelentkezéseket péntek d. u. 6-ig elfogad Deutsch látserész, Piata Unirii 9.

Iparügyi minisztériumot létesítettek Magyarországon. Budapestről jelentik: Bornemissza jelenlegi kereskedelmi és közlekedésügyi minisztert az újonnan létesített iparügyi minisztérium élére nevezték ki. Bornemissza az új kereskedelmi miniszter kinevezéséig volt tárcája ügyeit is vezetni fogja.

Starhemberg feloszlattal fenyegette meg a Heimatschutz-alakulatokat. Bécsből jelentik: Starhemberg herceg közleményt adott ki, amelyben tudatja a Heimatschutz-alakulatokkal, hogyha nem szüntetik be politikai működésüket, fel fogja oszlatni azokat.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 9-77.

CONSERVAN

16. Tek. Havonta negy évre 600, egészévré felére: Havonta 2 felére 12, egészévré felére 6. KELET az országosság egyetlen politikai újságunk utányomása megjelölésével

Genfben op
Mu
olo
kor

Mussolini és
Václav intenc

Mussolini agresszív Afrikába irányuló nagyszámú hadseregével a háború elől menekülve az abessziniai háborúba. Nem hiszik most s kus gyarmati hadjárat elcsúsztatása, ami a riadista szándékait illeti. Afelől sinesenek kétségek a háború kitörése legjobban esetben elmaradhat. Esetre sem Mussolini le nem adta kezét a megváltozásában hanem inkább azokban látott fordulatokban s

lyek a konfliktussal kapcsolatos kérdéseket. A világpolitikai helyzetet az érdekellentétek szövege fel azokat az akciókat az abesszin háború kéréseltetik.

A Duce, aki külpolitikában keresztül az Angliával szembe fordult, nem számított az abesszin háború kéréseltetik. Ezen felül Mussolini komoly üzleti érdekeket ahol üzletrel van szó, a pátia és a barátság közt úgy gondolkozik, hogy a zation nyersanyagforrások betek az olasz bankok számára, úgy ez jó üzlet nek következtében meg Olaszország hatalmi üzleti kihatásokat Angliára.

A népszövetségi tárgyalások és szempontjai még anyagias természetűek de ezek azok a Mussolini tervezzék, amelyek az ország hangját letompított misetre sem szüntették dekot. Mussolini pillanatában a kényesítő körülmények között, az abesszin háború szándékát.

A cionista kongresszus a londoni cionista exkúzió, hogy különböző országok a fájdalmas viharozásban Luzernben összejűl 19. felől.

A cionista közvéleményében él a prágai kongresszus. A prágai kongresszus felkiáltójelként mered a felelős posztion állanak a háborúban. A prágai kongresszus

A cionista kongresszus a londoni cionista exkúzió, hogy különböző országok a fájdalmas viharozásban Luzernben összejűl 19. felől.

A cionista közvéleményében él a prágai kongresszus. A prágai kongresszus felkiáltójelként mered a felelős posztion állanak a háborúban. A prágai kongresszus

A cionista közvéleményében él a prágai kongresszus. A prágai kongresszus felkiáltójelként mered a felelős posztion állanak a háborúban. A prágai kongresszus